

Izhaja vsak petek. — Izdaja Casopisno založniško podjetje »Primorski tisk« Koper. — Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva ulica 1, telefon 170 — Posamezni izvod 10 din. — Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrletna 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. — Bančni račun 602-70-131. — Rokopisov ne vračamo.

OB 40. OBLETNICI USTANOVITVE SKOJ

Zbor mladine v Postojni in Predjambi

Minulo nedeljo so bile v Predjambi in Postojni številne prireditve posvečene 40. obletnici ustanovitve SKOJ in II. konferenci Zveze slovenske mladine za okraj Podgora, ki je bila 27. maja 1914 nad Predjamskim gradom pri Postojni. V dopoldanskih urah so bila tekmovanja traktoristov, gasilcev, tabornikov ter pripadnikov predvojske vzgoje in Počitniške zveze, nato pa je bilo v Predjambi na kraju, kjer je bila II. konferenca ZSM za okraj Podgora, veliko mladinsko zborovanje. Temu zborovanju so prisostvovali tudi sekretar okrajnega od-

bora SZDL Koper Ivan Mavsar ter vsi vidnejši predstavniki političnih organizacij ter oblasti postojnske občine. Predsednik občinskega komiteja LMS Postojna Bruno Adam je v uvodnem govoru obudil spomin na borbo SKOJ za svobodo, nato pa je predsednik OK LMS Koper Marija Vogrič podčrta pomen II. konferenec Zveze slovenske mladine za tedajšnji okraj Podgora, ki se je je udeležilo sredi vojne vihrje okrog 200 mladih ljudi iz podnanskih vasi, iz Hruševja, Hrašč, Strmce in iz Postojne.

Potem, ko so pripadniki predvojske vzgoje izvedli partizansko vajo in izstrelili častno salvo, je godba JLA postojnskega garnizona zaigrala žalno koračnico in tedajšnja tajnica Okrajnega odbora ZSM Lojza Penko-Milojka je ob navzočnosti bivših članic zega odbora in delegatke konference Tofke Kovač-Jerice, Francke Milavec-Mirke, Ive Pavlin-Boje, Rozike Krizman-Anice, Marije Bizjak-

Morave ter bivše članice Okrožnega odbora za Pivko Rezi Sotlar-Tanje komitela Na tem zborovanju je nastopil tudi moški oktet iz Postojne.

V popoldanskih urah pa je bila v Jamski restavraciji v Postojni oddaja »Spoznavaj svet in domovino« v izvedbi RTV Ljubljana. Glavne združene zveze Slovenije, Okrajne združene zveze Koper, ki je v ta namen prispevala lepa darila, in CK LMS Koper. V tej oddaji je nastopilo sedem trojanskih ekip kmečkih fantov in deklet, ki so morali odgovorjati na vprašanja s področja obdelave zemlje, socialističnih odnosov in proizvodnega sodelovanja na vasi ter s področja živinoreje. Strokovna komisija OZZ Koper je podelila prvo nagrado v znesku 20.000 dinarjev ekipi državnega posestva v Bertokih, ki so jo sestavljali Marija Virovšek, Ivan Vidali in Franc Škorja. Drugo mesto je zasedla ekipa KZ Knežak, tretje KZ Ilirska Bistrica, četrto tekmovalci iz Ravna, peto KZ Prem, šesto in sedmo pa mladinci KZ Pivka. Nastopajoči mladi zadružniki so s svojimi odgovori dokazali, da temeljito obvladajo kmetijsko problematiko naše vasi in so želi vse priznane več sto navdušenih poslušalcev. Prve tri ekipe so se tudi plasirale na republiške tekmovanje mladih združnikov na eni izmed prihodnjih javnih oddaj RTV Ljubljana. Zbor mladine so zaključili pred Predjamskim gradom in v Jamski restavraciji z živahnim družabnim večerom.

PRED VOLITVAMI v osnovne organizacije SZDL

V vrtincu intenzivnega življenja, ki ga živimo in v katerem ustvarjamo po svojih najboljših močeh nove pogoje in nov svet, se je čas spet zavrtel in pred nami so ponovno volitve v osnovne organizacije našega najbolj množičnega in najmočnejšega političnega združenja — v organe Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Kaj nam nalagajo te volitve? Vsekakor bodo bolj ali manj zadovoljni ob tej priložnosti dosežani odbori svojim volivcem članom SZDL predložili obračun svojega dela v minulnem poslovnem obdobju, ki je obeleženo z velikanskim kvalitativnim skokom v našem gospodarskem razvoju, kar je najmočnejši adut tudi za Socialistično zvezo in njeno članstvo, saj se je prav ono kot zavestna politična sila borilo in si prizadevalo za čimprejšnjo in čimboljšo uveljavitev novega sistema nagajevanja za delo po učinku. To in še drugi vzroki so naše gospodarstvo tako dvignili, da smo pričeli v vsej državi z veliko vsestransko akcijo, da bi izpolnili naš petletni perspektivni načrt gospodarskega razvoja Jugoslavije že v štirih letih, za kar imamo po temeljiti analizi vse pogoje.

Seveda nam ta pomembna delovna zmaga ne bo padla sama od sebe v žep. Treba se bo zanj še kako boriti na vseh področjih in to je tudi ena izmed temeljnih nalog vsakega posameznega člana Socialistične zveze posebej, kot je to naloga celotne organizacije na sploh, da z vsemi silami tudi s politično akcijo prispeva k izpolnitvi te velike zamisli, ki je s tem postala naša konkretna naloga. Pri izvajanju te in vseh drugih nalog, ki so pred nami, bo prav gotovo imela posebno vlogo aktivnost novih odborov SZDL.

V prihodnje odbore bomo vsekakor izbrali ljudi in med njimi dovolj mladih in žena, za katere bomo že vnaprej prepričani, da ne bodo v odborih sedeli zaradi štenila, marveč bodo tudi res prišli za delo. Zato bomo gledali, da izberemo take, ki niso že tako in tako preveč obremenjeni z različnimi funkcijami, marveč predvsem take, ki jim bo delo v odborih osnovnih organizacij SZDL skoraj edina zadolžitev. Hkrati pa naj bodo volitve in poslovna doba, ki jim bo sledila, močna vez in zadolžitev za nas vse, da bomo v življenju organizacije in njenem delu aktivno sodelovali.

Obsežne priprave za občinski praznik v Piranu

Vsa piranska občina se vneto pripravlja na kar najbolj slovesno proslavo svojega prvega praznika. Veden čas trajajo prireditve. Razen športnih srečanj je bila v sredo zvečer v gledališču Tartini še svečana akademija v čast 40. obletnice ustanovitve SKOJ, v četrtek pa popoldne prav tam še akademija za šolsko mladino, v Portorožu in Piranu šahovski turnirji. V Portorožu je bila odprta razstava slikovnih piranske osemletke, v Sečovljah pa so zvečer predvajali film »Štiri desetletja ZKJ«.

V ponedeljek je bila v Ljubljani tiskovna konferenca, na kateri so predstavniki občine s predsednikom ObLO Davorinom Ferligojem na čelu seznanili novinarje s praznovanjem in problematiko piranske komune ob njenem prvem občinskem prazniku.

Preostali program praznovanja objavljamo na 2. strani, kjer je tudi intervju našega sodelavca s predsednikom ObLO Piran, v katerem je razložen podrobnejši namen in izvedba praznovanja občinskega praznika.

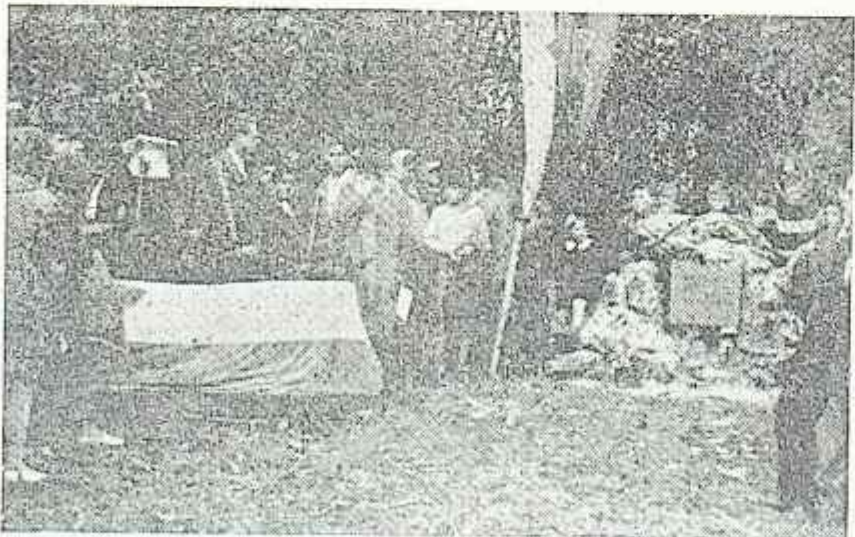
SINDIKALNE ORGANIZACIJE V POČASTITEV JUBILEJNEGA LETA ZKJ

Velike delavske športne igre v Kopru

Na pobudo Okrajnega sindikalnega sveta bodo 22. novembra v Kopru sindikalne delavske športne igre. Pokrovitelj te športne prireditve, ki bodo potekale v znamenju jubilejnega leta ZKJ, bo predsednik OLO Koper Albin

Duje. Tekmovalci iz vseh občin našega okraja bodo tekmovali v sedmih športnih disciplinah: namiznem tenisu, odbojki, nogometu, streljanju z zračno puško, balinanju, teku čez drn in strn ter šahu.

Ker bodo športne igre omejene samo na en dan, bodo tekmovalci v balinanju izvedli v Sežani, del nogometnega tekmovanja pa v Izoli, medtem ko bo večina športnih srečanj v Kopru. Ekipe posameznih občin bodo nastopile v najmočnejših postavah, zato se obeta ljubiteljem športa, predvsem v Kopru, dan zanimivih športnih dogodkov. Prvo in drugo plasirane ekipe iz posameznih športnih disciplin bodo prejele lepe pokale, vsi udeleženci te telesnovzgojne manifestacije pa spominske diplome.

Z nedeljskega slavlja mladine nad Predjamo pri Postojni: ob 40. obletnici ustanovitve SKOJ in doprinosu naše mladine splošnem boju jugoslovanskega naroda za dobronovo našo mladino govori predsednik občinskega komiteja LMS Postojna Rado Abram

Vsem prebivalcem piranske komune za prvi občinski praznik iskreno čestitke in najboljše želje za nadaljnji napredek in razvoj občine!

Občinski ljudski odbor, politične in druge množične ter gospodarske organizacije občine Piran

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

Vsa slovenska obala eno samo turistično naselje

Na zadnji seji obeh zborov Občinskega ljudskega odbora Koper je brez dvoma vzbudilo največje zanimanje poročilo komisije za izdelavo perspektivnega programa razvoja turističnega središča slovenske obale, ki bo v prihodnjih letih zgrajeno v Ankaranu. Osnova izvedbe tega programa je ugotovitev, da je možno vse področje od Debelega rtiča do Sečovelj preurediti v eno samo več ali manj strnjeno turistično naselje. Tako bi v Ankaranu, ki ima kot pomorsko turistični kraj vse pogoje za ustvaritev sodobnega mednarodnega in domačega turizma, zgradili ob predvidenem novem pomolu hotel večje zmog-

ljivosti, ob njem bi postavili lične turistične objekte, obrtne delavnice, trgovine in uredili vse do sedanje bolnišnice v Ankaranu, ki se bo preselila na bolj primeren mesto, kopališče v takšnem obsegu, da bi ga lahko koristilo vsaj 10 tisoč kopalcev. Z izvedbo tega načrta pa je v tesni zvezi postavljeno vprašanje ureditve cestnega omrežja.

Predvideno je, naj bi se Jadranska magistrala ne začela šele pri Reki, pač pa na Debelem rtiču ter naj bi povezovala Slovenijo in severno hrvaško Primorje z drugimi kraji naše obale. Znano je namreč, da bo med Koperom in Sečovljami v prihod-

njih letih zgrajenih večje število počitniških domov naših delovnih kolektivov in vrsta sodobno urejenih gostinskih obratov s skupno zmogljivostjo do 10 tisoč ležišč, kar narekuje takojšnjo prilagoditev sedanjega cestnega omrežja zahtevam sodobnega prometa ob vsej obali. Vzoredno s temi gradnjami pa bo potrebno začeti z gradnjo športnih objektov, tako na primer tudi kopališča pred Žusterno, vzpostaviti boljše prometne zveze med Ankaranom in osrednjo Slovenijo ter ne na zadnjem mestu: zgraditi bo potrebno številne stanovanjske objekte za najmanj 3000 stalnih prebivalcev bodočega turističnega središča v Ankaranu.

Da bi v najkrajšem času začeli z uresničitvijo tega načrta so že razne ustanove prevzele skrb, da do konca leta pripravijo potrebne elaborate, da bodo do potankosti dopolnili regionalni načrt slovenske obale, ki ga naj bi začeli izvajati že prihodnjo pomlad.

SPORTNE PRIREDITVE V PIRANU

V počastitev občinskega praznika piranske občine je bilo med tednom v Piranu več športnih prireditev.

V soboto pa bo zaključek nogometnega turnirja B med Izole, Kopa in Pirana ter sindikalnega moštva Delamaris. Zmagovalcu bodo izročili pokal podjetja Splošna plova. Tudi prvenstvena tekma Sidra: Tabor bo v okviru prireditev v počastitev občinskega praznika.

Mladi rod ima lepo bodočnost

V nedeljo je bilo v Titovih Učih veliko mladinsko zborovanje v počastitev 40. obletnice ustanovitve SKOJ in 18-letnice ustanovitve Srbske narodnoosvobodilne mladinske zveze. Zborovanju je prisostvovalo več kot 40.000 ljudi, ki so z zanimanjem prisluhnili besedam predsednika Izvršnega sveta Ljudske skupščine LR Srbije Mloča Minića ter predsednika CK LMS Koper M. Tripala. Govornika sta predvsem poudarila, da so jugoslovanski narodi in njihova mladina pod vodstvom KPJ uresničili svoje težnje in da danes uživajo sadove štiridesetletnega boja KPJ za boljše življenje delovnega človeka. Predsednik Izvršnega sveta LR Srbije je še posebej omenil, »da se dinamika naše

ga življenja, ki tako preseneča vsakega tujega obiskovalca, kaže ne le v temperametu, poletu, navdušenju in energiji generacij iz vojne in revolucije, temveč tudi v novih generacijah mladih, ki šele stopajo v aktivno življenje.« To dokazujejo številne delovne akcije in vsakodnevno vse bolj intenzivno vključevanje mladih ljudi v družbeno življenje. »Pogoj, v katerih raste naša mlada generacija« je med drugim dejal tovariš Mloča Minić, »so takšni, da je predvojna in vojna mladina o njih lahko samo sanjala. Ker se gospodarstvo naše države vedno hitreje razvija, pa so dane vse možnosti, da ima mladi rod jasno perspektivo.«

Sprehod PO SVETU

FRANCOZI SVARIJO PRED NAGLICO

Vladi ZDA in Velike Britanije sta se že sporazumeli, naj bi bila konferenca štirih predsednikov vlad v prvih dneh decembra, vendar pa Francozi še vedno vztrajajo na tem, da bi bila ta konferenca šele januarja ali februarja prihodnjega leta, češ da jo je potrebno tako pripraviti, da bi predsedniki vlad sprejeli le bistvene sklepe. Kakor poročajo iz Washingtona, je predvidena tudi konferenca zunanjih ministrov, ki naj bi bila med prvim in drugim zasedanjem predsednikov vlad, kar kaže na težnjo, da bi številne mednarodne probleme obravnavali kar najbolj širok krog najuglednejših diplomatov in državnikov štirih velesil.

NAJ BI JIH BILO VEČ

ZAR, Turčija in druge afriško-azijske države so zaprosile Združene narode, naj bi povečali število članov Varnostnega sveta, Gospodarsko-socialnega sveta in Mednarodnega sodišča, ker se je v zadnjih letih močno povečalo tudi število članic Združenih narodov. Svoj predlog te države utemeljuje s tem, da je sedanje število članov omenjenih institucij premajhno in da obstaja bojazen, da bi v njih bile zastopane le nekatere večje države, manjše pa bi težko dobile svoje predstavnike.

PRVIČ OKROG ZEMLJE

Sovjetska medplanetarna avtomatična postaja je v nedeljo končala svoj prvi krog okoli Zemlje in opravila vrsto znanstvenih raziskovanj v kozmičnem področju v bližini Lune in Zemlje. Med letenjem okrog Lune je bila prvič fotografirana tista njena stran, ki ni vidna z našega planeta. Ves znanstveni svet sedaj z velikim zanimanjem pričakuje podatke o teh slikah, ki bodo v marsičem osvetlili doslej neznan vprašanja o kozmičnem svetu in življenju v njem. Med zadnjim kroženjem okrog Zemlje in Lune pa se je raketa približala Zemlji že na razdaljo 166.500 km

Vnebij vestak

NEW DELHI — Sekretar KP Indije Adžaj Goš je po tritedenskem potovanju v Sovjetski zvezi in LR Kitajski izjavil v New Delhiju, da bosta Indija in LR Kitajska v kratkem proučili vprašanje obmejnih sporov.

TOKIO — Desno krilo japonske socialistične stranke bo še ta mesec ustanovilo posebno parlamentarno frakcijo v znak protesta, ker se ne strinja z nekaterimi stališči sedanje japonske socialistične stranke.

KABAT — Iz ZDA poročajo, da bodo Američani v prihodnjih dveh letih opustili vojaška oporišča na maroškem ozemlju, ki so jih zgradili v času, ko je bil Maroko še pod francoskim protektoratom.

KABUL — Afganistanska vlada je sklenila pristopiti k izvajanju načrta Colombo. Načrt Colombo je organizacija 20 držav, ki je bila ustanovljena pred osmimi leti z namenom, da bi podprla gospodarski razvoj azijskih držav.

Ob Dnevu OZN

Jutri, 24. oktobra, proslavljajo vsi svobodoljubni narodi sveta 15. obletnico obstoja Organizacije Združenih narodov, ki je že doslej odigrala veliko vlogo za ohranitev miru, vsestransko med-

narodno sodelovanje in za splošni napredek človeštva. Letošnja proslava dneva OZN pa ima še posebno obelodaj, saj prav te dni zaseda njena Generalna skupščina in razpravlja o zahtevi vseh miroljubnih sil po razorožitvi.

FERHAT ABAS ZA POGAJANJA

Predsednik začasne alžirske vlade Ferhat Abas je ponovno izjavil pripravljenost svoje vlade za neposredna pogajanja s Francijo o rešitvi alžirskega vprašanja. Seveda je pri tem podčrtal, da so pogajanja možna le na enakopravni osnovi in ob upoštevanju zahteve Alžirije, da njegovo ljudstvo dobi pravico suvereno razpolagati s svojo usodo s pomočjo splošnega glasovanja. Za sedaj pa zahteva začasna alžirska vlada takojšnje razgovore o čimprejšnji ustavitvi sovražnosti in prisilnosti nekaterih francoskih politikov, da ne bi več rovarili proti vzpostavitvi stikov in začetku pogajanj med obema državama.

DEKLARACIJA O OTROŠKIH PRAVICAH

Socialni odbor Generalne skupščine je te dni odobril s 70 glasovi proti dvema vzdržanim končni osnutek Deklaracije o otroških pravicah, ki poudarja, da morajo otroci rasti v pogojih materialnega blagostanja in da je potrebno odpraviti sleherni izkoriščanje otrok, saj morajo biti deležni vsestranske pomoči človeštva. Ta deklaracija se zavzema tudi za posebno skrbstvo nad zapuščenimi otroki in terja uveljavitev pravice slehernega otroka do rednega šolanja.

SPORED PRIREDITEV ZA PRAZNIK OBČINE PIRAN

P E T E K, 23. OKTOBRA:

12,00 Otvoritev pralnice in kopalnice v Piranu
14,00 Partizanski pohod (organizirata predvojaška vzgoja in ZB)
16,00 Otvoritev otroškega igrišča v Portorožu
16,00 Otvoritev mlečne restavracije v Piranu
20,00 Svečana akademija v Tartinijem gledališču v Piranu

S O B O T A, 24. OKTOBRA:

8,00 Budnice, promenačni koncerti
9,00 Otvoritev pomorske razstave v Piranu
10,00 Otvoritev pomola v Portorožu
12,00 Splavitve tankerja in ladjedelnic
14,00 Svečani sprejem ladje »Piran«
15,30 Svečana seja ObLO Piran
15,45 Nogometni tekmi med zmagovalci in premaganci z dne 22. oktobra 1959
16,00 Teniški dvoboj Portorož: Jesenice v Portorožu
19,30 Pionirska baklada in ognjemet
20,00 Javna oddaja za pomorščake (RTV Ljubljana) v Tartinijem gledališču, nato ljudska zabava, plesi

N E D E L J A, 25. OKTOBRA:

8,00 Budnice, promenačni koncerti
9,00 Veliko ljudsko zborovanje na Tartinijevem trgu. Govori član Zveznega izvršnega sveta dr. Marijan Breclj
10,00 Nadaljevanje teniškega turnirja v Portorožu
11,00 Promenačni koncert godbe »Litostroj« iz Ljubljane na Tartinijevem trgu
15,00 Otvoritev žičnice za vodno smučanje v Portorožu

ob občinskem prazniku piranske komune

INTERVJU S PREDSEDNIKOM OBLO PIRAN

O jutrišnjem prazniku občine Piran je naš sodelavec obiskal predsednika ObLO Piran Davorina Ferlijo in mu zastavil nekaj vprašanj.

V soboto, 24. oktobra, boste v Vaši občini prvikrat slavili občinski praznik. Ali bi, tovariš predsednik, hoteli za bralce »Slovenskega Jadrana« povedati, zakaj ste se odločili za ta datum?

»Že dalj časa smo razmišljali, kdaj naj ima tudi naša občina svoj praznik. Končno se je iz različnih predlogov in sugestij, ki so vsak zase upoštevali del naše stvarnosti, izluščili nekakšen enoten predlog, da povežemo praznik naše izrazite obmorske občine z najpomembnejšimi dogodki, ki so v zvezi z morjem. Iz časa NOB je v taki zvezi ustanovitev prve pomorske čete pri takratnem IX korpusu. Ta se je pozneje razvila v dva močna mornariška odreda in je častno sodelovala pri osvoboditvi slovenske obale Jadrana. To je bilo oktobra 1944. Prav tako imamo iz časa po osvoboditvi v oktobru raznih let dogodke, ki pričajo o našem doslednem prizadevanju za ohranitev in dostojno nadaljevanje pomorske tradicije. Med te dogodke spadajo ustanovitve Pomorske srednje šole,

Ribiške šole in podjetja »Splošna plovnost«, največje gospodarske organizacije v naši občini. Letos pa imamo v oktobru še en pomemben dogodek: prav na dan praznovanja bo namreč pripelala v matično pristanišče največja jugoslovanska prekoocenska tovorna ladja »Piran«. Pirančani smo še posebej ponosni, da bo tako velika in moderna ladja nosila ime našega mesta po vseh morjih in pristaniščih sveta.

Končno smo se za praznovanje v tem času odločili zato, ker nam to omogoča narediti letni pregled doseženih uspehov. Na praznik bomo torej slavili tudi vse novo dosežene delovne zmage, predvsem seveda tiste, katere smo v teku leta dosegli v gospodarskih panogah, ki so vezane na naše morje, se pravi v pomorskem prometu in transportu, v ladjedelništvu, solinarstvu, ribištvu in turizmu. Občinski praznik naj bi vsako leto pomenil zaključek turistične sezone. Iz vseh navedenih razlogov lahko pričakujemo, da bo naš občinski praznik postal tradicionalna oblika pregleda naših uspehov vsakega leta, združena s proslavitvijo zgodovinskih dogodkov, kateri so nam

omogočili dosežani in bodoči razvoj in napredek naše občine.

Kako pa nameravate proslaviti svoj praznik? Ob tolikšnem številu spominskih dogodkov in ob istočasnem nameravanem pregledu tako obširnih gospodarskih dejavnosti bo en sam dan za praznovanje vsekar premalo? Opazili smo že, da so se prireditve v počastitev občinskega praznika začele že v ponedeljek.

»Da, praznovanje bo potekalo ves teden oziroma poteka že od ponedeljka in bo zaključeno šele v ponedeljek. Podroben program je zelo obširen. Opozoriti bi samo na otvoritve oziroma izročitve svojemu namenu vrste objektov javnega značaja, kot n. pr. otroškega igrišča v Portorožu, mlečne restavracije v Piranu, obnovljene pomola, splavitve tankerja, dograditve žičnice za vodno smučanje in podobnih objektov, ki so nastali v skladu z našim splošnim prizadevanjem za dvig življenjskega standarda našega delovnega prebivalstva. Osrednji dogodek bo seveda prihod in ogled največjega jugoslovanskega plovnega objekta, ladje »Piran«. Računamo, da bo v prazničnih dneh v naši občini na tisoče gostov, saj bo okrog sto avtobusov pripeljalo izletnike samo iz kolektivov širom Slovenije, ki imajo v naši občini svoje počitniške domove.

Ali je poskrbljeno, da bo taka množica tudi v redu postrežena?

»V ta namen smo imeli z našo trgovsko mrežo in gostinci več temeljitih posvetov, na katerih smo se med drugim dogovorili glede postavitve provizoričnih stojnic za točenje pijač in prodajo rib, klobas in hrenovk ter sadja po izredno nizkih cenah. Na splošno moram reči, da so naši gostinci doumeli velik pomen, ki ga ima lahko dobra preskrba v prazničnih dneh kot propaganda za naš turizem, in so pristajali na to, da bodo v teh dneh nudili vse svoje usluge po režijskih cenah.

Zahvalili smo se predsedniku Davorinu Ferlijo za izjave in mu zaželeli v imenu vseh bralcev »Slovenskega Jadrana«, da bi občinski praznik čim bolje uspel in da bi občina Piran tudi v bodoče nadaljevala po svoji uspešni poti razvoja in napredka.

JULE LENASSI

15 LET SVOBODNEGA BEOGRADA

V torek, 20. oktobra so jugoslovanski narodi slavili 15. obletnico osvoboditve Beograda, glavnega mesta svobodne Federativne ljudske republike Jugoslavije, kjer je bila pred 40 leti ustanovljena KPJ in kjer je na desetisoče Beograjčanov in Jugoslovancev žrtvovalo svoja življenja za današnje socialistično domovino. Beograd je letos to obletnico še posebno slovesno praznoval z odkritjem doprsnega kipa Moše Pijade na Grobnici narodnih herojev, s počastitvijo spomi-

na ustreljenih Jugoslovancev v bivših nacističnih taboriščih in spomina 2953 naših borcev ter 961 borcev Rdeče armade, katerih posmrtni ostanke so shranjeni na beograjskem pokopališču in z veliko komemoracijo na novem spominskem grobišču v Rooseveltovih ulici, kjer je pokopanih 1057 rodoljubov, ki so padli za svobodo v naši veliki domovinski vojni. Tej svečanosti so prisostvovali najuglednejši politični in javni delavci, med njimi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, dalje Peter Stambolić, Jovan Veselinov, zastopniki JLA, družine padlih ter tisoči Beograjčanov.

Novice TRŽAŠKEGA

Odbor za upravo Delavskih združenj je te dni obvestil javnost, da bodo 22. novembra volitve članov upravnega odbora in revizorjev DZ. Izvoljenih bo šest upravnih svetnikov iz vrst tistih, ki imajo deleže kapitala Delavskih združenj in dva revizorja ter en namestnik. V zvezi z razpisom teh volitev je odbor za upravo Delavskih združenj Trsta, Istre in Furlanije izdal pravilnik o volitvah in obvestilo, da je ta pravilnik odobril vladni generalni komisariat za Tržaško ozemlje.

V obratih CRDA je danes dvourna stavka, ki jo organizirajo vse tri sindikalne organizacije v Tržiču zaradi uveljavitve zahteve o zaščiti in nadaljnjem obstoju teh obratov na Tržaškem.

Vse kaže, da bodo v tržaških ladjedelnicah začeli v bližnji bodočnosti graditi tri prekoocenske ladje. Tako bodo ladjedelnice Sv. Marka v Trstu prevzeli naročilo za gradnjo 35 tisoč tonske ladje, v kateri bo prostora za 1800 potnikov, medtem ko bodo v tržaških ladjedelnicah zgradili dve 21.500 tonski ladji, na katerih bo prostora za skupno 2000 potnikov. V Trstu zgrajena 35 tisoč tonska ladja bo predvidoma obratovala na redni progi Evropa — New York, obe manjši pa bosta pluli proti Daljnemu vzhodu.

Že petkrat udarni

V četrti dekadi gradnje ceste »Bratstva in enotnosti« je bila IV. kopska mladinska delovna brigada »Elvira Vatovec« že petič proglašena za udarno in dobila tretjo posebno pohvalo Glavnega štaba MDB, razen tega pa je osvojila njegovo prehodno zastavo kot najboljša brigada v tej dekadi na sektorju Paračin—NŠ. Okrajni odbor SZDL in OK LMS Koper sta našim brigadirjem čestitala k njihovim delovnim uspehom in imenu mladine in tudi v imenu vseh prebivalcev kopskega okraja.

MLADINCI — NOVI ČLANI ZK

V počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ je bil te dni v Kopru svečan sprejem 14 brigadirjev-mladincev III. kopske MDB »Dragotin Kette« v ZK. Ob tej priložnosti sta o programu in statutu ZKJ govorila mladim komunistom organizacijski sekretar OK ZKS Julij Titl ter član sekretariata OK ZKS dr. Svetozar Polič.

Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradackja — Tiska tiskarna CZP Primorski tisk

Zbori volivcev v piranski občini

Ze dober teden so v piranski občini prvi jesenski zbori volivcev. Na dnevnem redu so povsod sicer iste točke — poročilo krajevnega odbora o opravljenem delu, problem stanovanjskih skupnosti in izvolitev njihovih svetov, ter problem poravnalnih svetov ter njihova izvolitev — toda diskusije spravijo v vsaki volilni enoti na dan druge probleme, tako da so se ti zbori izkazali za dragoceni vir spoznavanja javnega mnenja in sploh želja in teženj prebivalstva.

V Portorožu so na primer razpravljali o izidu ankete, ki jo je izvedel iniciativni odbor za gospodinske servise. Največ zahtev je bilo po pralnici in šivalnici-kralnici, sledijo zahteve po posredovalnici za gospodinske pomočnice, menzi in raznih servisnih delavnicah. Pralnica bo odprta prav te dni, prav tako novo otroško igrišče. Predlagano je bilo, naj bi ObLO interveniral pri bližnjih počitniških domovih, ki pozimi ne poslujejo, naj bi stavili primerne prostore na razpolago šoli, da bi lahko vsi otroci imeli pouk dopoldne. Vrtec naj bi posloval tudi v času počitnic, ker so mnoge matere zaposlene v glavni sezoni še bolj kot sicer. Poostren naj bo izbor filmov za mladino; sploh naj sme mladina hoditi v kino samo popoldne. Tov. Puš je predlagal ustanovitev telovadnega društva. Telovadnico bi stavil na razpolago

zavod »Elvira Vatovec«, če bi se mu jo pomagalo obnoviti.

Na Belem križu so med drugim razpravljali o problemih v zvezi z gradnjo nove avtomobilske ceste v Fijeso. Sklenili so tudi v sezonskih mesecih nastaviti čuvaja nasadov; njegovo mesečno plačo ca. 15.000 din bi zbrali zainteresirani kmetje sami s svojimi prispevki. Glede žičnice, ki bi preko Belega križa povezovala Portorož in Fijeso, so se domneli, da se je bodo lotili prihodnje leto.

V Strunjanu je bilo v preteklem letu urejeno že marsikaj; elektrificirani so bili nekateri zasebki, urejena ljudska šola s telovadnico in drugo. Urediti pa je treba še elektriko in vodovod v Karbonari ter park ob spomeniku padlih v NOB. Na zboru volivcev so razpravljali tudi o volitvah novih odborov SZDL.

V Sečovljah in Gorgu so letos s prostovoljnimi delom popravili ceste na Krog, v Loncanu, v Spi-lugoli in v Čedoli ter vodnjak in pralnico v Gorgu. Pripravljena je tudi že opeka za tamkašnje avtobusno postajo ter material za popravilo mostu v Loncanu. S pomočjo rudnika in kmetijskega posestva je mladina napravila igrišče. Pripravljen je tudi fe-material za elektrifikacijo Mit-nov. Donorirali so se, da bodo v prihodnjih mesecih dokončali začeta dela, popravili pa tudi še več cest in most na reki Valder-nigi.

V Ravnu so sklenili, da bodo uredili pokopališče, ker v sedanjem stanju grdo kvari zunanji izgled kraja. Tudi napeljava vodovoda je potrebna. Na zboru volivcev je bilo mnogo kritike na račun odkupa grozja, ker organizacija odkupa ni potekala v redu in so kmetje izgubili mnogo dragocenega časa s čakanjem pred odkupno postajo. Postavljen je bil tudi problem prodaje lanskega vina, ki ga kmetje še niso prodali vsega. Predlagajo tudi, da bi se jim povečala količina vina, katerega smejo porabiti kmetje brez dajatev za lastne potrebe.

V Jerneju je bilo mnogo govora o vodnjaku v Nožedu. Prizadevajo se tudi za elektrifikacijo preostalih 8 hiš.

V Novi vasi so sklenili, da se bodo lotili gradnje napajališča in vodnjaka s pitno vodo.

Podobno je bilo tudi na zborih volivcev v drugih krajih piranske občine. Ker je bilo povsod mnogo problemov, o katerih bi volivci še radi razpravljali, so skoraj povsod sklenili, da bodo prihodnji zbori volivcev spet novembra. Potek vseh zborov volivcev ima predvsem isto značilnost: velikanski porast zavesti volivcev, da je to njihov forum, pred katerim imajo možnost razpravljati o vseh perečih problemih, forum, ki jim daje možnost že zelo neposrednega sodelovanja pri reševanju raznih problemov v okviru njihove komune. J.

Pet let v štirih

Poročali smo že, da je minuli teden zasedal v Kopru plenum Okrajnega odbora SZDL hkrati z Okrajnim komitejem ZK in Okrajnim sindikalnim svetom. Glavna točka dnevnega reda je bilo poročilo in razprava na temo »Petletni plan v štirih letih«. Po poročilu podpredsednika OLO Koper inž. Petra Aljančiča se je razvila živahna razprava, v kateri so prisotni ugotovili, da je tudi pri nas v koprskem okraju možno izpeljati — seveda z maksimalnim angažiranjem vseh sil — to veliko nalogo.

Po posameznih proizvodnih vejah našega gospodarstva bomo v prihodnje objavljali v posebni rubriki pod tem naslovom in na tej strani izvajanja podpredsednika Aljančiča, hkrati pa bomo spremljali izpeljavo te naloge in objavljali poročila in reportaže o najboljših gospodarskih organizacijah — ali pa tudi tistih, ki bodo zaostajale, ter skušali najti vzroke za gibanje v tej ali oni smeri. Seveda bomo hvaležni, zaradi pomembnejših novinarske zasedbe v uredništvu, za vse prispevke zunanjih sodelavcev, ki bodo v tem smislu poročali iz naših delovnih kolektivov, podjetij in tovarn ter združenj.

V Jugoslaviji

Industrijska proizvodnja, v kateri predvideva perspektivni plan povečanje za 68 %, bo letos v zveznem merilu dosegla 97 % povečanja. Povprečni porast v treh letih izvajanja plana je torej 13,7 %, če bo porast industrijske proizvodnje enak napredoval tudi v prihodnjem letu, bomo v štirih letih, to je do konca leta 1960 dosegli 68 % povečanja industrijske proizvodnje, to je toliko, kot predvideva petletni plan.

V kmetijski proizvodnji je bilo predvideno povečanje do vključno leta 1961 za 41 %, dejansko pa je že letos doseženo v zveznem merilu povečanje kmetijske proizvodnje za 51 %, to pomeni, da je za 10 % predvidevanje petletnega plana že prekoračeno.

V pogledu narodnega dohodka predvideva zvezni perspektivni plan povečanje za 54 %. Na osnovi dosedanjih analiz se predvideva, da bo že letos doseženo povečanje 41 %; iz tega je razvidno, da je povprečni porast narodnega dohodka do sedaj na leto 13 %. Ob nadaljevanju istega tempa porasta narodnega dohodka do konca leta 1960 bi dosegli 62 % porasta, torej bi predvidevanja perspektivnega plana prekoračili za 8 %.

V koprskem okraju

Tempo proizvodnje v celotnem gospodarstvu je mnogo hitrejši, kot je predvideno po perspektivnem planu. To nam kažejo tudi rezultati v našem okraju. Letošnji rezultati izvajanja plana jasno kažejo, da so bila predvidevanja, ki so bila postavljena ob sestavljanju perspektivnega pla-

na, realna in uresničljiva in da postavke niso bile pretirane ter da so dane realne možnosti za doseganje vseh teh pororcev. — Prekoračitve se ocenjujejo približno za 20 %. Iz tega se vidi, da je vsaka bojazen glede izvršitve perspektivnega plana nepotrebnost. So več, podani so vsi objektivni pogoji za izvršitev plana v štirih letih. Na osnovi letošnjih dosežkov in nalog, ki si jih moramo zastaviti in izvesti v letu 1960, ugotovljamo, da bomo do konca leta 1960 v družbenem bruto proizvodu dosegli okrog 58 milijard 500 milijonov din, medtem ko perspektivni plan predvideva 59 milijard 668 milijonov dinarjev. — Po perspektivnem planu je bilo predvideno povečanje družbenega proizvoda za 95 %, do konca leta 1960 pa bi naj dosegli to povečanje za 91 %. Pri tem moramo upoštevati, da so nastale določene strukturne spremembe, ki vplivajo na to, da je družbeni bruto proizvod nekoliko manjši, ker se določena ponavljanja oziroma posredovanja blaga od proizvajalca do potrošnika hitreje izločuje kot je bilo predvideno v perspektivnem planu. Tako je porast v trgovini na debelo dosti manjši, kot je bilo predvideno po planu, pa tudi priključitev Delamarisa kombinatu ribje industrije je prispevala k temu, da bo porast družbenega bruto proizvoda v trgovini dosežen do konca leta 1960 le z 22 % napram predvidenim 29,4 %. Povprečni porast družbenega bruto proizvoda v izvajanju perspektivnega plana pa je znatno večji in znaša 17,5 %, napram 14,7 %, kot je bilo predvideno po planu.

Proporcij ustvarjanja narodnega dohodka nam dokazujejo, da je tempo proizvodnje tolikšen, da bodo osnovni proporcij perspektivnega plana ustvarjeni v letu 1960, izločevanje posredniške vloge je pozitivno vplivalo na ustvarjanje narodnega dohodka tako, da bo plan v pogledu narodnega dohodka že v štirih letih nekoliko prekoračen. Na osnovi analiz ugotovljamo, da bo doseženo do konca leta 1960 že 25 milijard, 428 milijonov narodnega dohodka ali za 167 % več, kot ga je bilo ustvarjenega v letu 1956, medtem ko znaša predvidevanje perspektivnega plana 25 milijard 182 milijonov narodnega dohodka ali za 165 % več kot v letu 1956. Povprečni

porast narodnega dohodka je bil po perspektivnem planu predviden letno za 15,5 %, dejansko pa je na osnovi dosedanjega gibanja proizvodnje razvidno, da bo povprečno povečanje znašalo v štirih letih 20,1 % letno.

Obenem ugotovljamo, da je tudi porast prebivalstva znatno hitrejši, kot je bilo predvideno po perspektivnem planu; v letu 1960 bo že stvilo prebivalstva naraslo na toliko, kot je bilo predvideno po perspektivnem planu do konca leta 1961. Zato bo narodni dohodek na enega prebivalca znašal v letu 1960 okrog 226.430 dinarjev, kakor je tudi predvideni perspektivni plan za leto 1961, to pa je 226.350 dinarjev. Porast narodnega dohodka bo na ta način ustvarjen v letu 1960 z 81 %, kot je bilo predvideno po perspektivnem planu za leto 1961.

Porast družbenega bruto proizvoda po posameznih panogah v glavnem v vseh panogah presega predvidevanja pororcev perspektivnega plana. V celotnem gospodarstvu je predvidena ustvaritev družbenega bruto proizvoda res nekoliko nižja, in sicer za 3 % manj, kot je predvideno v perspektivnem planu iz že omenjenih razlogov. Poglejmo ta gibanja po posameznih proizvodnih in neproizvodnih panogah gospodarstva.

V industrijski proizvodnji, v kateri perspektivni plan predvideva povečanje za 147 %, bo doseženo v letu 1960 že 153 odstotno povečanje, v kmetijski proizvodnji predvideva perspektivni plan povečanje za 58,5 % medtem ko bo dejansko doseženo v letu 1960 le 54 %, in to samo zaradi izpada v ribištvo, dočim bo skupen obseg samo kmetijske proizvodnje dosežen.

V gozdarstvu predvideva perspektivni plan porast za 17,5 %, dejansko pa bo dosežen porast v letu 1960 za 24 %. Za gradbeništvo kažejo predvidevanja perspektivnega plana, da bo porast družbeni proizvod za 38,2 %, dejansko pa bo že leta 1960 doseženo povečanje za 57 %, torej bodo predvidevanja že v naslednjem letu prekoračena. V prometu, kjer je predvideno po planu povečanje za 116 %, bo ustvarjeno nekoliko nižje in sicer za 85 %. V trgovini je predvideno povečanje 29 %, proporcij pa kažejo, da bo v letu 1960 22 % porasta. Za gostinstvo in turizem predvideva perspektivni plan povišanje za 79,7 %, ker bo pri letošnjem tempu porasta in boljši skrbi za razvedrilo gosta v letu 1960 že prekoračeno in sicer bo doseženo povečanje za 81 %. V obrti smo predvidevali povečanje za 70,4 %, doseženo pa bo v letu 1960 74 %. Ostalo, to je predvsem gospodarsko komunalna dejavnost, je imela predvideno povečanje za 74 %, bo pa dejansko leta 1960 znašalo že 78 %.

Analizirane kapacitete in možnosti torej kažejo, da bodo v vseh panogah razen v kmetijstvu in prometu predvidevanja perspektivnega plana izvršena že v letu 1960.

Na gornji sliki je poslovalnica podjetja SAP Turist biro iz Ljubljane v Piranu; o njeni otvoritvi smo poročali v prejšnji številki

POGOVOR Z VOLIVCI

V današnjem pogovoru bo na vprašani občan koprski komunne odgovoril predsednik Občinskega ljudskega odbora Koper Miran Bertok.

Volivci iz Kopra vprašujejo, kdaj bo odpremljen in odprt trgovski lokal na Belvederu v stanovanjskem bloku V. Tovariš Bertok pravi:

»Po sklepu našega sveta za blagovni promet in soglasju Okrajne trgovinske zbornice bomo lokal v stanovanjskem bloku številka 5 na Belvederu dodelili trgovskemu podjetju s špecerijskim blagom »Jestvina«. To podjetje seveda želi ta lokal, vendar nima toliko lastnih sredstev, da bi ga odkupilo. Investitor namreč zahteva za lokal osem milijonov dinarjev, poleg tega pa bi Jestvina morala imeti še najmanj en milijon dinarjev za opremo. Znano pa je, da naša trgovska podjetja, posebno tista z živili, s svojimi lastnimi sredstvi komaj vzdržujejo obstoječe lokale in ne zmorejo investicij, ki bi bile potrebne za graditev in opremo novih.

Finansiranje izgradnje trgovskih in obrtnih lokalov je pro-

blem, ki ni omejen samo na naš občino, ampak ga poznajo povsod tam, kjer gradijo nova stanovanjska naselja in kjer so seveda potrebni taki lokali. V nekaterih občinah ga rešujejo tako, da j investitor za take lokale občinski ljudski odbor, ki jih potem oddaja v najem trgovskim podjetjem. Ponekod pa močna trgovska podjetja sama investirajo za lokal v novih naseljih. V drugih občinah pa spet za take stvari obremeni investitorje stanovanjski naselij, ki nosijo potem sorazmeren del bremen za vse tiste del stavbe, ki služijo vsem stanovalcem.

Pri nas se ne bomo mogli poslužiti nobenega navedenih načinov finansiranja gradnje trgovskih in obrtnih lokalov. Občinski skladi so namreč tako majhni, da vse prihodnje leto in še del 1961 leta ne bodo mogli dati takih znatnejših sredstev za nove gradnje. Podjetja sama pa tudi, ko sem že povedal, finančno niso sposobna rešiti tega problema. Stanovanjska izgradnja je namreč pri nas zaradi višjih cen gradbenega materiala, rušenja starih stanovanjskih objektov in gradnje stanovanj strankam, ki jih preseljujemo, že itak toliko dražja kot drugod, tako da ne moremo obremenjevati investitorja za prej omenjene lokale.

Zato proučujemo tak način finansiranja, ki bi obremenjeval vse investitorje stanovanjske iz gradnje na področju mesta ali posameznega naselja, kot je na primer Semečela. Menim, da bi bilo to za naše prilike najbolj primerno.

Za lokal na Belvederju pa skupaj s podjetjem »Jestvina« in okrajno Trgovinsko zbornico iščemo možnosti, kako bi lokal čim prej opremili.

Volivci iz Valdoltra in Ankaran vprašujejo, če bodo letos kaj bolj ugodne večerne avtobusne zveze med Valdoltra in Koprom, ker ob sedanjem voznem redu prebivalci teh krajev ne morejo obiskovati večernih prireditev v Kopru. Predsednik Bertok odgovarja:

»Sedanji vozni red Slavnikovega avtobusa za Ankaran in Valdoltra dejansko ne nudi prebivalstvu tega področja možnosti, da bi obiskovali večerne prireditev v Kopru. Uprava podjetja Slavnik se je tega ves čas zavdala, vendar problema ni mogla rešiti, ker je podjetje imelo premo avtobusov. Res je tudi, da bi bila večerna programa rentabilna, saj bi prav gotovo bilo vedno dovolj potnikov. Prav sedaj proučujejo pri Slavniku možnosti, da bi eno od petih voženj proti Ankaranu in Valdoltri uredili tako, da bi vozil avtobus iz Valdoltra v Kopru po 19. uri in se vračal iz Kopra v Valdoltra okrog 23. ure zvečer. Na ta način bi bilo ustrezno velikemu delu prebivalcev iz Valdoltra, Ankaran, Bertokov, Dekanov in deloma Hrvatinov.

Pomorska nočna zveza z Ankaranom in Valdoltra pa bi bila v zimskem času ob sedanjem stanju plovnih objektov, ki vozijo na tej progri, zaradi tehničnih pa tudi vremenskih prilik, neprijetna.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Trije pomembni zakoni

V ospredju našega notranjepolitičnega dogajanja je vsekakor zasedanje Zvezne ljudske skupščine konec preteklega tedna. Pomen tega zasedanja je velik sprično zakonov, ki so bili na dnevnem redu in tudi sprejeti in ki zadevajo nekatera osnovna področja našega družbenega življenja oziroma razvoja.

Težko je reči, kateri izmed treh ukrepov, ki jih je sprejela Zvezna ljudska skupščina na omenjenem zasedanju oziroma pripravil Zvezni izvršni svet, je važnejši, ker vsak posega v drugo področje. Vendar je bil kot prvi ukrep, ki naj bi uredil vprašanje skladnejšega razvoja stanovanjske graditve pri nas zlasti pravilnejšega finansiranja te graditve, sprejet ukrep s področja stanovanjskega gospodarstva. O tem vprašanju je bilo mnogo razpravljanih in je končno moralo priti do njegove ureditve potem, ko so bili sprejeti osnovni stanovanjski zakoni, ki na nov način urejajo ta razmerja.

Novi zadevni ukrep vnaša dve posebnosti, ki segajo v naš go-

spodarski razvoj, to je v vprašanje zvišanja najemnin na ekonomsko upravičeno višino in s tem v zvezi na zvišanje prejemkov, da ne bi padel življenjski nivo delavcev zaradi omenjenega zvišanja. Oboje je pač nujno, če hočemo vzdržati notranjo ravnovesja in končno tudi s tega področja odpraviti administrativne ostanke urejanja stanovanjskega vprašanja.

Drugi pomemben ukrep, ki je bil na dnevnem redu zasedanja, je zakon o kmetijskih zemljiščih. Ta zakon je postal nujnost, ker zahtevata modernizacija kmetijske obdelave in razvoj socialističnih odnosov v kmetijstvu nujno ureditev vprašanja kmetijskih zemljišč. Zemljišča so splošna dobrina in družba ima pravico ter dolžnost urejati vprašanje, kako zemljišča najbolje izkoriščati, da bodo dala od sebe čim več plodov za zboljšanje življenja. Prehrana temelji na zemljiščih in zato ima družba omenjeno pravico, pri tem pa mora spoštovati pravice tistih, ki obdelujejo zemljo oziroma jim pripada, to pa so

kmetijske zadruge in druge kmetijske organizacije ter kmetovalci.

Posebno važna je s tem ukrepom podana izjava, da bodo vedno večja sredstva dana za melioracijska dela in da bodo v ta dela pritegnjena nadaljnja območja (Save, Morave in Neretve). To pa so velika območja, ki bodo poleg sedanjih velikih del na kanalu Donava-Tisa kmalu občutno vplivala na naš kmetijski razvoj.

Končno naj omenimo še zakon o družbenem knjigovodstvu. Brez dvoma je bilo k predlogu tega zakona danih največ pripomb in zanj je vladalo med poslanci in tudi v javnosti največ zanimanja. Pomen tega zakona ni morda samo v tem, da naj bi pomenil začetek uvajanja večje kontrole nad razdeljevanjem in uporabo družbenih sredstev in v načinu, kako naj bi se ta kontrola izvajala. Njegov pomen je vsekakor bolj v tem, da postavlja strogo načelo, da so sredstva, s katerimi upravljajo delovni kolektivi, z njimi proizvajajo, ustvarjajo nove dobrine in drugo, družbena lastnina in da morajo zato vsi uporabniki družbenih sredstev družbi polagati obračun.

Vemo, da zakon rešuje tehnično stran družbene kontrole tako, da bo nosilec tega važnega opravila Narodna banka in preko nje druge banke. Vsekakor je bilo zaradi te rešitve največ pripomb, čeprav je danes kaka drugačna rešitev težka. Družbena kontrola bo namreč prvenstveno potekala prek finančnega poslovanja uporabnikov družbenega premoženja, ki poteka prek računov pri bankah. Toda to je le del kontrole, saj bodo naloge in pravice finančnih inšpekcij dovolj široke, da bodo omogočile najširše izvajanje te kontrole.

Nabavništvo

Z REKONSTRUKCIJO JE ZAČELA TEKSTILNA TOVARNA POBJEDA V ZAGREBU in ko bodo zaključena obnovitvena dela, se bo njena proizvodnja povečala za 40 % ob istočasnem izboljšanju kakovosti končnih izdelkov.

NOVO TOVARNO LESNE GALANTERIJE BODO ZGRADILI V SLAVONSKI POZEGI v okviru združenega lesno-industrijskega podjetja »Lipa«. Tovarna bo sodobno opremljena in bo veljala okrog 300 milijonov dinarjev.

VREDNOST IZVOZA SLOVENSkih PODJETIJ JE DOSEGLA 721 MILIJONOV DINARJEV v prvih osmih mesecih letošnjega leta. Tako je Slovenija izpolnila 53 % svojih letošnjih izvoznih nalog. Samo v avgustu je znašala vrednost izvoza milijardo 400 milijonov dinarjev, to je za 105 milijonov manj kot v juliju, vendar pa je bilo opaziti, da se je zmanjšala v tem mesecu tudi vrednost uvoza.

OKROG 170 TON SVEŽIH RIB, RAKOV IN ŠKOLJK SO ULOVILI V JADRANSKEM MORJU do 1. avgusta. Vrednost tega ulova je ocenjena na 80 milijonov dinarjev in če upoštevamo vrednost izdelkov ribje predelovalne industrije ter drugih tovarn živilske industrije, lahko ugotovimo, da smo prejeli letos že skoraj milijardo dinarjev kot izrizek za ribe, rake, školjke in konzerve. Največ rib smo letos izvozili v Vzhodno Nemčijo, Avstrijo, Zahodno Nemčijo in v Italijo.

660 500 kg PERUTNINE SMO PRODAJI V DRUGE DRŽAVE. Za to količino zaklane perutnine smo iztržili 167 milijonov dinarjev ali za 44 % več, kot lani. Največja potrošnika naše zaklane perutnine sta Italija in Zahodna Nemčija.

VEČ STO RADIJSKIH SPREJEMNIKOV SO NAŠA PODJETJA PRODAJA ETIOPIJI kljub temu, da je v tej državi zelo huda konkurenca nemških in nizozemskih tvrdk.

Ce je srce Pirana Tartinijev trg z občinskim ljudskim odborom in drugimi upravnimi zgradbami, potem so njegova pljuča obala, kjer stoje upravne zgradbe Splošne plovbe s Klubom pomorščakov (na gornji sliki desno)

Lovci so odkrili spomenik talcem

V počastitev 40. obletnice ustavitve KPJ je v nedeljo zjutraj več kot 60 lovcev — članov ovskih družin »Javornik« Postojna, Črna jama, Bukovje in Platin — prisostvovalo odkritju spomenika talcev, ki so jih konec septembra 1943 ustrelili Nemci ob javorniški cesti nad Postojno. Spomenik, na katerem so vklepane besede »Umrli smo, da bi vi živeli« in tudi »osvetilo 19 talcem, ki so bili ustreljeni 28. in 29. septembra 1943, je odkril predsednik Občinskega odbora Zveze borcev Janez Krajnc. V svojem govoru je omenil, da je ta spomenik postavljen v počastitev spomina številnih okupatorjevih žrtev na Postojnskem. Spomenik so prevzeli v varstvo člani lovske družine »Javornik« Postojna, saj so ga sami zgradili

s prostovoljnimi delom. Med to slovesnostjo je Andrej Miklavčič iz Postojne prebral svojo pesem, posvečeno v javorniških gozdovih padlim talcem, ki jih je po vsej verjetnosti več kot trideset. Žalostinke pa je med svečanostjo igrala godba na pihala garnizije JLA iz Postojne.

SEMINAR ZA AKTIVISTE RK

Okrajni odbor Rdečega križa Koper je minuli teden priredil v Ankaranu tridnevni seminar za okrog 50 članov-aktivistov RK koprškega okraja. Uvodno predavanje z opisom gospodarsko-političnega položaja naše države in še posebej koprškega okraja je imel sekretar Okrajnega odbora SZDL Ivan Maver, za njim pa so govorili zdravniki in funkcionarji Glavnega odbora RK Slovenije o raznih strokovnih problemih. Le-ti so seznanili udeležence seminarja z osnovnimi pojmi mentalne higijene, z načini borbe proti alkoholizmu, z delom mladika Rdečega križa, z zgodovino RK in so dali obširna pojasnila na razna vprašanja, ki neposredno obravnavajo vlogo Rdečega križa v socialistični družbeni ureditvi države.

Na Javorniški cesti nad Postojno so v nedeljo odkrili spomenik talcem, ki so jih Nemci ustrelili 28. in 29. septembra 1943. Spomenik so s prostovoljnimi delom postavili in uredili ves prostor člani lovske družine »Javornik«, ki so spomenik tudi prevzeli v varstvo.

Zbor esperantistov koprškega okraja

V nedeljo, 18. t. m., so se zbrali v sejni dvorani ObLO Postojna zastopniki esperantskih društev iz Kopr, Hirske Bistrice in Postojne ter razpravljali o programu dela v letošnji sezoni. Konferenca so se udeležili tudi zastopniki Zveze esperantistov Slovenije ter Esperantskega inštituta iz Ljubljane. Sprejeli so več važnih sklepov. Tako bo vsako društvo priredilo začetne in nadaljevalne jezikovne tečaje — ponekod so se le-ti že začeli — tam, kjer so pa dani pogoji, bo espe-

ranto uveden kot neobvezni predmet za šolsko mladino. Med zimskimi šolskimi počitnicami bo okrajni odbor esperantistov priredil za srednješolce, ki že obvladajo esperanto, seminar s predavanji o zgodovini esperanta, njegovi literaturi itd., predvideno pa je tudi, da bodo društva priredila kulturne prireditve v počastitev ustanovitve Združenih narodov in UNESCO ter predavanja za esperanto za širšo javnost.

D. H.

PRIZNANJE ARGO JUHI

Kombinat DELAMARIS iz Izole je letos organiziral nagradno žrebanje za potrošnike svoje popularne ARGO juhe, katerega se je udeležilo okrog 100.000 potrošnikov iz vse države ter tudi številni inozemci, ki so bili na kakršnemkoli opravku v Jugoslaviji. Kombinat je prejel veliko pism iz raznih držav, v katerih kupci izražajo priznanje in posebno poudarjajo dobro kvaliteto. Veliko teh tujih kupcev je tudi zvedelo za nagradno žrebanje in so zato poslali izrezane zaščitne znake, kot so to zahtevali pogoji za sodelovanje. Te znake so poslali zlasti številni turisti, ki so v campingih kuhali sami. Pri zadnjem žrebanju, ki je bilo 15. t. m. v Titogradu, je med drugimi bila izžrebana tudi kuverta, ki je med čitanjem naslova pošiljatelja povzročila posebno pozornost. Poslala jo je gospa Winklerova iz Čeških Budějovic v Češkoslovaški.

Kaj pravi drugod...

O SANACIJI BLEJSKEGA JEZERA RAZGOVOR S TAJNIKOM OBLO BLEJ

Tovariš Smit je rad ustregel naši prošnji, še prej pa je grajal zadnje članke o Blejskem jezeru. Dejal je, da pišejo te stvari ljudje, ki z zavedo niso dovolj seznanjeni. Potem pa je dejal: sanacija našega jezera je pravzaprav že v teku. Prav včeraj (8. oktobra), je bila na terenu komisija, ki je določila traso za dovodni kanal. Le-ta bo potekal iz Gorj, naprej po predoru pod zemljo do Poljščice, od tu pa bo preko Rečice speljan kanal — betonska kineta do jezera v Zaki. Projekt ki smo ga osvojili je tudi najcenejši in bo veljal 150 milijonov dinarjev.

Verjetno bodo z deli začeli že letos. Po tem kanalu bosta pritekla v jezero dva prostorninska metra vode v sekundi, kadar bo vodostaj reke Radovne dopuščal. To pa bo predvsem v jeseni, preko zime in pomladi. Ker je Radovna hladnejša od jezera, bo njena voda sedala na dno in povzročala hitrejšo gibanje. Hkrati bo voda pritekala po odprtem kanalu izpod Poljščice in se bo spotoma, ob pretakanju — obogatila s kisikom. Dotoke v jezero pa bo urejen tako, da se bo po potrebi voda lahko usmerjala v več strani.

MEDNARODNI ATLETSKI DVOBOJ

V torek popoldne je bil na Stadionu Borisa Kidriča mednarodni atletski dvoboj med ekipo SC Frankfurt in domačim Kladivarjem. Čeprav so Celjani nastopili oslabiljeni brez Važiča, Kolnika, Brodnika itd. so zmagali z visokim rezultatom: 103:68. Sprico hladnega in vetrovnega vremena tudi nekateri rezultati niso zadovoljivi.

DOLENJSKI LIST

DOBER LOV

Lovci topiškega lovskega revirja so organizirali preteklo nedeljo lov na divje prašiče, ki jih je v tem revirju precej in povzročajo na polju veliko škodo. Prehodili so precej gozdov, toda sreča jim doigo ni bila naklonjena. Seje, ko so se vračali, so našli v gozdu nad mlinom v Gorjnih Sušicah na dva merjaseca. Lovca Peter Henigman je dobro zadel in padel je prvi merjasec, ki je tehtal nad 200 kg. Tudi drugi jim ni ušel. Razen merjascov so ustrelili še tri lisice. Vse to so prpeljali proti večeru v Dolenjske Toplice. Domačini in gostje, ki jih je bilo preteklo nedeljo spet precej, so z zanimanjem ogledovali bogati lovski plen.

DVE TONI KRAPOV

Ribnik v Podgradju bo letos dal Zvezi ribiških družin v Ljutomeru okrog 2 toni krapov. Zgradili so ga leta 1937 in je stal 700 tisoč dinarjev. Lanj so nalovili že okrog 1200 kg rib, kar je za prvo žetev precej.

Minuli teden so lovili tudi v ribniku v Bukovnici pri Dobrovniku. Nalovili so okrog 2000 krapov in so jih precej dali na domači trg.

Za turistično vzgojo mladine

V splošnih prizadevanjih za nadaljnji razmah turizma v piranski občini je tudi reformirana šola začela s turistično vzgojo mladega rodu. Tako so v višjih razredih osemletke ta teden vsak dan na sporedu predavanja o turističnih vprašanjih. Da bi bil stik s turistično prakso čim neposrednejši, je šola povabila odgovorne občinske predstavnike,

ki se ukvarjajo s turizmom, da poročajo mladini o svojih izkušnjah. Tako je včeraj o uspehih letošnje sezone, o bodočem perspektivnem načrtu turizma in o pomoči, ki jo mladina lahko nudi pri tem, predaval združenim petim razredom referent za turizem ObLO Piran. Pozornost, s katero so šolarji sledili predavanju pričča, da se mladina v piranski občini zaveda pomembnosti turizma, in je jamstvo, da bo kriza v pogledu gostinskega in turističnega kadra z leti vedno manjša.

TUDI PIVŠKI LOVCI

Ko smo pred kratkim objavili vest o uspešnem lovu na volkove na Javorniku, je pri poročilu pomotoma izostalo, da so se uspešnega pogona disciplinirano udeležili tudi člani LD Pivka, kar s tem dopolnjujemo.

Te dni pa so javili s Snežnika vest, da so lovci Gojitvenih revirjev LRS tamkaj uplenili še dva siva roparja. Tako se je število volkov v naših loviščih na Postojnskem občutno zmanjšalo: po vsej verjetnosti kar za sedem krvolokov, za gotovo pa za šest, ker ranjene volkulje v omenjenem pogonu še niso dobili. rb

Sprejeli so plan za leto 1960

Na nedavni IV. redni seji združnega sveta Kmetijske zadruge Lokev je bilo govora o nalogah, ki jih bodo morali izpolniti kmetovalci-zadružniki v prihodnjem letu. Po daljši razpravi so sprejeli plan dela za leto 1960, ki se od letošnjega razlikuje toliko, da je predvidena obdelava večjih površin za gojenje krmilnih rastlin in manjših za gojenje žitaric. Plan tudi priporoča, naj bi v

prihodnjem letu utrdili pogodbeno sodelovanje med kmetijsko zadruzo in individualnimi kmetijskimi proizvajalci in da bi povečali potrošno umetnih gnojil, povečali število plemenske živine in izboljšali sadjarstvo predvsem v Vremški dolini. Na tej seji so člani združnega sveta KZ Lokev razpravljali tudi o nekaterih perečih problemih v zvezi s poslovanjem zadruge. Dramir

S»TT« in Slavnikom na „Izlet v neznano“

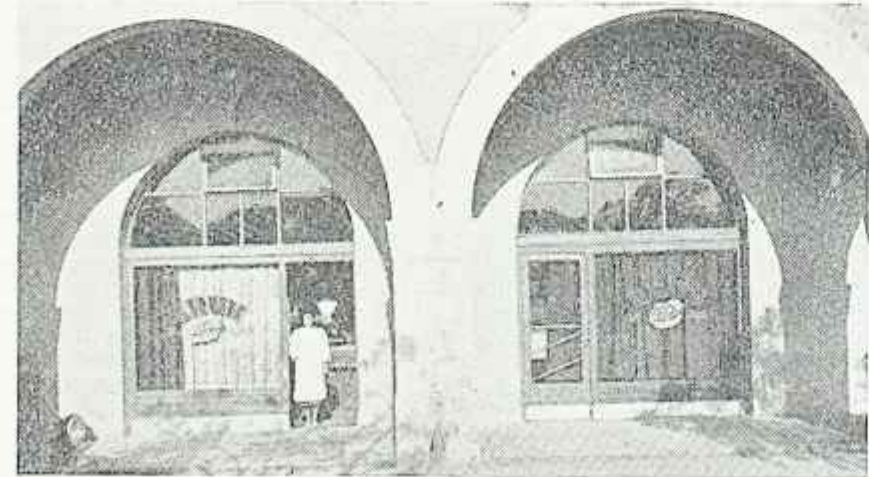
Ljubljanski tehnik »TT« je v zadnjem času začel z vrsto izletov, ki jih skupno s slovenskimi avtobusi in turističnimi podjetji organizira v »neznano«. V nedeljo, 18. oktobra, je tak izlet priredil skupno s koprskim auto-

turističnim podjetjem »Slavnik«. Udobni, moderni »Mercedes« je v nedeljo zjutraj pobral v Piranu, Portorožu, Izoli in Kopru 34 srečencev, ki so v prejšnji številki »TT« našli rabilo za ta izlet. Za smer in cilj vožnje sta vedela

samo šofer in »Slavnikov« vodič.

Izkazalo se je, da je bil izlet odlično izbran, prav tako pa tudi izpeljan. Preko Divače je šla pot v Lipico, kjer so izletniki prisostvovali visoki šoli konjske dresure. Pri kasilu se je razvila pristrčna živahnost, ki je na izletu spoprijateljila vse udeležence med seboj. Iz Lipice je pot vodila v Matavnu, kjer so si izletniki ogledali Skocjanske jame, to pesem divjega kraškega podzemlja. In potem je udobni avtopulman spet zapeljal proti morju in k izviru Rižane, k farmi bobrov. Po ogledu bobrov, fazanov in srnjačka, pa je sledilo zadnje prijetno presenečenje — nečene postrovi in pristno domače vino. Razpoloženje se je stopnjevalo tako, da je bila tudi sosedna trata kar dobra za plesišče. Tudi najbolj »zakrknjeni« samotarji se niso mogli več upirati vabilu na ples.

Izlet v neznano se je tako spremenil v prijetno družabno prireditev, ki je pomagala marsikateremu udeležencu spoznati še nevidene lepote naše ožje domovine, seznanila pa med seboj tudi ljudi, ki živimo sicer neznan drug ob drugem. Jule

Minuli teden je v Kopru na tržnici odprlo lepo poslovalnico obrtno podjetje »Kruha«. Prijeten lokal ustreza vsem pogojem, razen tega pa bo že v bližnji prihodnosti urejen prostor poleg prodajalne peciva in kruha za slaščičarno, kjer bodo gostje lahko tudi posedeli. Na sliki: novi lokal s tržne ploščadi

KOPER 85: Minulo soboto je bil v Zadržnem domu v Bertokih pri Kopru sestanek kmetovalcev, zainteresiranih na komasaciji zemljišč v katastrski občini Lazaret. Tajnik občinske komisije za komasacijo Dušan Faganel je na tem sestanku poročal, da je doslej že združenih 400 ha plodne zemlje in da bo možno na njej v bližnji prihodnosti začeti z najsodobnejšimi agrotehničnimi sredstvi izvajati plan intenzivnega kmetijstva na tem predelu koprške občine. Elaborati z novo razdelitvijo zemlje bodo na vpogled do 31. oktobra.

KOPER 205: Posebna komisija Okrajnega ljudskega odbora Koper je te dni potrdila lokacijo za zgraditev črpalnih naprav Rižanskega vodovoda pri izviri Rižane. Te črpalne naprave in rezervoar za vodo bodo zgradili v prvi polovici prihodnjega leta in s tem se bo zmogljivost preskrbe vode povečala od 90 litrov na sekundo na 150 litrov na sekundo. V drugi polovici leta 1960 pa bodo dogradili nove rezervoarje in montirali črpalne naprave tudi v Kopru ter Piranu in ko bodo ta dela zaključena, lahko pričakujemo, da ne bo področje, ki ga s pitno vodo oskrbuje Rižanski vodovod, imelo takšnih težav z vodo, kot jih je imelo letos.

PIRAN 51-30: Piran je letos na tretjem mestu glede števila domačih in tujih turistov, ki so v glavni sezoni obiskali obalna mesta naše države. Pred Piranom sta namreč le Dubrovnik in Opatija, saj sta imela več kot 372 tisoč nočitev v prvih osmih mesecih letošnjega leta. Posebno razveseljivo pa je tudi to, da so se turisti letos mudili v piranski občini povprečno 6,6 dneva in da je bilo doslej zabeleženih 150 tisoč nočitev več.

KOPER 186: Delovni kolektiv tovarne motornih koles TOMOS je te dni podaril učencem I. osnovne šole v Kopru magnetofonski aparat, ki jim bo koristno služil za pouk in razvedrilo.

SEŽANA 3: Na pobudo Društva prijateljev mladine, ki je trenutno najbolj agilno društvo v Sežani, je bila v Sežani osnovana pedagoška posvetovalnica, ki bo lahko nudila veliko pomoč starešem pri reševanju številnih vzgojnih problemov. Posvetovalnico vodi okrajni šolski inšpektor Živko Tomšič in je za sedaj odprta le enkrat na teden, bo pa sčasoma delovala vsak dan, ko se bo povečalo število pedagogov-svetovalcev.

Sežansko društvo prijateljev mladine je odprlo v prostorih osnovne šole tudi zbirališče, kjer se pod nadzorstvom vzgojiteljev zbirajo vsako popoldne otroci zaposlenih mater.

KOMEN 5: V sodelovanju s terensko organizacijo Ljudske mladine je Prosvetno društvo »15. februar« v Komnu uprizorilo preteklo nedeljo komedijo v treh dejanjih »Kam iz zadrega«. Ker ni bilo v Komnu še nekaj let nobene uprizoritve zabavnega gledališkega dela, ki bi ga odigrali domači igralci, je bilo za to predstavo izredno veliko zanimanje, saj ji je prisostvovalo več kot 400 domačinov. Komedija je bila zelo dobro naštudirana, najboljše pa so vsekakor odigrali svoje vloge Marijan Godnič, Jolanda Kukanja in Damjan Godnič.

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA P

OKRAJNO MEDŠOLSKO TEKMOVANJE V ČAST 40-LETNICE ZKJ

Vzgojno, poučno in zanimivo

Tudi na šolah našega okraja je mladina lepo počastila 40-letnico KPJ. Sportna tekmovanja, udarniško delo, vsestransko sodelovanje v kulturnem in družbenem delu ter predvsem marljivo učenje je le del zadanih nalog, ki so jih že izvedli v letošnjem jubilejnem letu naši dijaki.

Posebej velja omeniti okrajno medšolsko tekmovanje dijakov in učencev v pismenih sestavkih iz tematike o zgodovini Partije, nje vlogi v NOB in o izgradnji socialistične družbe. Bogat izbor — 41 izbranih sestavkov, ki jih je ocenila komisija pri Tajništvu sveta za šolstvo OLO Koper, dokazuje, da je bil namen tekmovanja v celoti dosežen. Ocenjevalna komisija je podelila za najboljše sestavke denarne nagrade v skupnem znesku 47.000 dinarjev naslednjim udeležencem tekmovanja:

I. nagrado (10.000 din) si delijo dijaki Irena Bizjak, I. razred gimnazije v Postojni, Marica Mavrič, III. letnik ESS in Metka Prelovec, V. letnik učiteljskega v Kopru. II. nagrado (7.000 din) so prejeli Lilijana Kraševac, III. letnik

ESS Koper, Silva Svetlina, II. razred gimnazije v Kopru in Franc Mežnar, II. letnik PSS Piran.

III. nagrado (5.000 din) si delijo dijaki Staša Zadnek, IV. razred gimnazije v Kopru, Drago Kocjančič, IV. razred gimnazije v Postojni in Anton Požnič, I. letnik IKS Koper.

Osemletke in osnovne šole: I. nagrado (8.000 din) dobe Stana Mavec, 8. razred v Sežani, Vitljoj Erjavac 6. razred v Kopru, Zoran Marinšek, 7. razred v Postojni.

II. nagrado (6.000 din) prejmejo

MLADINSKI ODER V KOPRU

Pred kratkim se je v prostorih koprake Svobode zbralo 12 mladincev in mladink, da bi se dogovorili, kako bi v novi sezoni ponovno oživili Mladinski oder, ki je ob lanski novoletni jelki uspešno uprizoril mladinsko igrano »Martin Napuhak«. Ob nasvetu tajnika okrajnega sveta Svoboda tov. Zege so se odločili za Goljevo mladinsko pravljico »Jurček«, ki jo nameravajo pripraviti za letošnjo novoletno jelko, in upajo, da jim bo uspelo za to najti zadostno število igralcev med koprsko mladino, ki jo vabijo k sodelovanju. Ko bo število članov Mladinskega odra večje, nameravajo še vzporedno pripraviti kakšno vedrejšo odsko delo, n. pr. Nashevega »Vremearja« ali Pugetove »Srečne dneve«. Režijo bi prevzel eno Ernest Zega, drugo pa Albin Penko, pričakujejo pa tudi, da bo Mladinskemu odru pomagal Srečko Tič.

Danica Flišek, 6. razred v Sečovljah, Zvezdan Marek, 4. razred v Portorožu in Sonja Kodre, 7. razred v Postojni.

III. nagrado (4.000 din) si delijo Ana Germek, 7. razred v Duvovljah, Vojko Čok, 6. razred v Dekanih in Anton Vergilaz, peti razred v Kopru.

Razen tega so tekmovali mladinski kolektivni srednjih šol še kot celota v delu mladinske organizacije, na udarniških delih ter v sodelovanju in samostojnih nastopih ob jubilejnih proslavah in tako dalje. Med šolskimi kolektivi je komisija ocenila kot najboljši 2 šoli: Pomorsko srednjo šolo v Piranu in Ekonomsko sredstvo šolo v Kopru. Komisija je nagradila prizadevna mladinska kolektiva obeh šol s knjižnimi zbirkami, ki ju je podaril Svet za šolstvo OLO Koper in OK ZKS Koper. Knjižni zbirki sta bogati in vredni skupaj 48.000 dinarjev.

Na letošnjem VI. filmskem festivalu v Pulju so predvajali tudi film RAZPOKA RAJA, ki ga je Vladimir Pogačič posnel za Jadran-film. Film je pseudopsihološka drama, ki obravnava problem sodobne dvojne morale v odnosih med možem in ženo. Na sliki prizor iz filma »Razpoka raja«.

ZVEZNA RAZSTAVA OTROŠKIH RISB

Razstavljajo tudi koprski pionirji

Dne 5. oktobra je bila v Beogradu odprta razstava otroških risb iz vseh krajev naše domovine. Razstavo je organizirala Komisija za likovno vzgojo Sveta društev za skrb za otroke in mladino Jugoslavije na temo

»Naše mesto in vas« v počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ. Svečani otvoritvi razstave je prisostvoval tudi Rodoljub Colaković, podpredsednik ZIS.

V natečaju so tekmovali otroci in mladina Jugoslavije od 7. do 17. leta z likovno obdelavo motivov iz krajev, kjer živijo. Do 1. junija 1959 je Komisija prejela iz posameznih republik naslednje število risb: iz Hrvaške 19.204, Vojvodine 6.932, Srbije 5.113, Bosne in Hercegovine 4.278, Crne gore 2.627, Slovenije 546 in Makedonije 296. Od vseh risb je bilo izbranih za razstavo 337, kar je razvidno iz kataloga, ki je izšel ob tej priložnosti, opremljen s podatki ter reprodukcijami nekaterih del. Tudi I. osn. šola v Kopru je bila zastopana s 6 deli v različnih tehnikah, pri tem so učenci likovno obdelali najzanimivejše arhitektonske objekte ter nove gradnje v Kopru. Razstavljene so risbe naslednjih učencev: Mario Bajc — 9 let, Sonja Komec — 9 let, Jadran Ogrin — 11 let, Dušan Jazbec — 11 let, Stojan Jakopič — 12 let, Jože Lesnik — 12 let.

Za strokovno žirijo in ožjo izbiro je poskrbel Zvezna komisija za likovno vzgojo razširjena s pedagogi, psihologi, likovnimi umetniki in književniki iz vseh republik; pri tem izboru so upoštevali predvsem izvirnost likovnega izražanja, specifičnost likovnega ustvarjanja otrok razne starosti, raznolikost tehlike in motiva ter značilnost raznih krajev naše domovine.

Starši, pedagogi, javni delavci in vsi, ki so si razstavo ogledali, so lahko občudovali v teh stvaritvah bogastvo in lepoto, iskrenost in neposrednost, radost in dinamiko ter izvirnost likovne ustvarjalnosti naših otrok. To je dokaz, ne samo pravilnega odnosa likovnih pedagogov in učiteljev do otrok, ampak tudi dokaz, kako vpliva naša bogata likovna kultura na mlado generacijo.

V delih samih se jasno kaže ljubezen otrok in mladine do naše socialistične družbe ter skrb skupnosti za pravičen razvoj in vzgojo mladih ter ustvarjanje boljših pogojev za njihovo življenje. Naj navedemo še vse, ki jih je zapisal tov. Rodoljub Colaković v knjigo obiskovalcev: »Lepo si je ogledovati razstavljene risbe in slike, ki zelo zgovorno pričajo, kakšno pokolenje raste v naši domovini.«

Vsa dela, ki jih je sprejel žirni center, ostanejo pri Zvezni komisiji za likovno vzgojo v Zagrebu. Razstava bo krožila tudi po vseh večjih mestih naše domovine.

RAFAELA OMAHEN
I. osnovna šola Koper

NAŠA SODOBNOST, št. 10

Iz vsebine:
Boris Ziberl: Nekaj pripomb k Lukasevi razpravi o današnjem pomenu kritičnega realizma; Jus Kozak: Slovo od starega mercedesa; Matej Bor: eDset pesni; Fran Albreht: Pesnik svojega življenja; Iz lirike mladih; Niko Grafenauer: Dabro je biti sam; Podoba nekoga meta; Svetlana Makarovič: Noikturgo, Midva; Ferdo Godina: Dajmo živeti tudi drugim; Problemi sodobne družbe — Praviča staršev v manjšinskem šolstvu in deklaracija otrokovih pravic (Janko Pieterski) — Družbena podoba slovenskih učencev I (Vladimir Bonač); Likovna umetnost — Pričevanje srednjeveških fresk na Slovenskem (Emilijan Cevc); Med knjigami — Mira Miheličeva: April (Mitja Mejnaki); Katal v slovenski preprosnosti (Kajetan Gantar); Drugi roman Staleta Popova (Janez Rotar); Glasba — Ob koncu letošnje operne sezone (Marijan Li-

Sukrija Bijedić:

POVEST O HUSKI

Pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani je izšla knjiga Sukrija Bijedića »Povest v Huski«. O tej knjigi je Rodoljub Colaković zapisal naslednje: »V memoarski literaturi iz naše osvobodilne vojne zavzema knjiga Sukrija Bijedića posebno mesto. Različno od vseh doslej objavljenih memoarskih knjig obravnava ta knjiga zgodovino sovražne formacije, ki so jo osvojili komunisti od znotraj s svojimi napori, jo izrgali sovražnikovemu vplivu in pripeljali na pozicije narodnoosvobodilnega gibanja... Iz vse knjige veje vera v človeka, z vsi močjo blje iz nje zaključek: razlikovati zavestnega sovražnika od zmedenih in zapeljanih ljudi, brez milosti prvega biti, drugim pa neustrahovano pomagati, da spoznajo svojo zablodo in stopijo na pravo pot — to je globoka človečnost naše revolucije.«

Knjigo je prevedel Cvetko Zagorščak, opremila pa jo je Mira Rojec.

Stevan Bulajić:

KRILATA KARAVANA

V tem romanu pisatelj pristržno verno in pretresljivo pripoveduje o velikem gosku Geku, voditelju late, in malem gosaku Gi-Gaku, izgubljenku, ki se po svojem prihodu v jato privlači skupnemu življenju in postane pozneje celo Gekov naslednik. Kaže nam selitev jate s severa na jug in njene številne nevarnosti. Po velikih naporih in tudi žrtvah prispe jata končno na jug. Tu jo čaka počitek in dovolj hrane, vendar doživijo veliko nesrečo. Organizirana in dobro izveščana lovska družina pobije mnogo gosi in jato razkropi. Za jato gosi se zavzame samo mali deček Zoran, ki reši Geka in ustavi nesmiselno pobijanje nesrečnih gosi. Spomladi Zoran spusti Geka, da se pridruži Gi-Gaku in pelje jato nazaj v njeno severno domovino.

Knjigo je prevedel Jože Šmit, ilustriral pa Evgen Sajovic. Izšla je pri založbi »Mladinska knjiga« v Ljubljani.

Jules Verne:

V 80 DNEH OKOLI SVETA

Roman »V osemdesetih dneh okoli sveta« znanega francoskega pisatelja fantastičnih potopisnih romanov Julesa Vernea smo dobili v slovenskem prevodu še pred mnogimi leti. Zato je razumljivo, da je knjigo že težko kje dobiti in je prav, da jo je založba »Mladinska knjiga« ponovno izdala. Roman je zelo zanimiv in prijetno branje in nas s svojim junakom, pogumnim Phileasom Goggom, vodi skozi različne dežele in med različna ljudstva. Seveda je tehnika, od časa, ko je pisatelj knjigo napisal, pa do danes, močno napredovala in ni potovanja okoli sveta v osemdesetih dneh več nekaj nezasielnega kot takrat, prav tako so dežele in ljudstva, s katerimi nas seznanja pisatelj, spremenili svoj družbeni ustroj in način življenja, vendar ni zaradi tega knjiga nič manj zanimiva.

Knjigo sta prevedla France in Bogo Stopar, ilustracije pa so po francoski izdaji.

Jerome Klapka Jerome:

TRJE MOŽJE SE KLATIJO

Angleški pisatelj Jerome Klapka Jerome je napisal več del z resno vsebino, vendar je po svetu najbolj znan kot pisatelj humorističnih tekstov; takšnega ga poznamo tudi pri nas, in sicer po knjigi »Trje možje v čolinu, da o psu niti ne govorimo«, ki je prav tako izšla v založbi Mladinska knjiga. Bralec, ki se pri tej knjigi smeja Angležem, se bodo tokrat Angležem in Nemcem, se pravi, veselim dogodivščinarjem Angležev po prusovski Nemčiji. Kolikor se srečujemo v tej knjigi s karakterjem Nemca in kolikor ta karakter bolje poznamo, toliko nam bo ta knjiga še bolj všeč.

Jerome je tako po zdravem humorju, kakor po tem, da je sovražil krivico, nasilje in tiranijo, da je vselej čutil z vsemi trpečimi, vreden naslednik Dickensov in Twainov.

Risbe za knjigo je narisal Bogdan Grom, prevedel pa jo je Ciril Strukelj. Knjigo je izdala Mladinska knjiga v žepni zbirki »Skoljka«.

povšek); Dušan Moravec, Pomenki o sodobnih dramah (Branko Rudolf); Večer v čitavci (Branko Rudolf).

PROTEUS, št. 1

Iz vsebine:
Clanki — Jovan Hadži: Ali je problem plodovitve človeške ribice končno rešen?; Lavo Cermelj: Mohole; Miha L'kar: Virusi, nuklearne kisline, delovanje in še kaj; Pavel Kunaver: Modro in Rdeče jezero pri Imotskem; Odmevi — J. Rihar: Antitumorno delovanje matičnega mlečka; P. Kunaver: Venera je zakrila Regula; L. Cermelj: Druga faza na poti k polem; v vesolje; Drobne vesti — J. Hadži: Nova razlaga možganskega pretresa; R. Pavlovec: Najnovejšo o nastanku dotomita; J. Kurillo: Električno štetje krvnih teles; L. Jež: Stimulide in moskiti; L. Jež: Obrežna nebina; L. Jež: Konopljika; I. Vardal: Sončni kolobar v Smihelu pri Nadanjem Selu; L. Cermelj: Človek, ki je srečal Venusovec in je letel okoli Lune; Knjžne novosti — Karel Dobovišek: Anorganska kemija — kovine (K. Cazafura). Za bistre glave. Prejete knjige.

JUGOSLOVANSKA RAZSTAVA V VARŠAVI

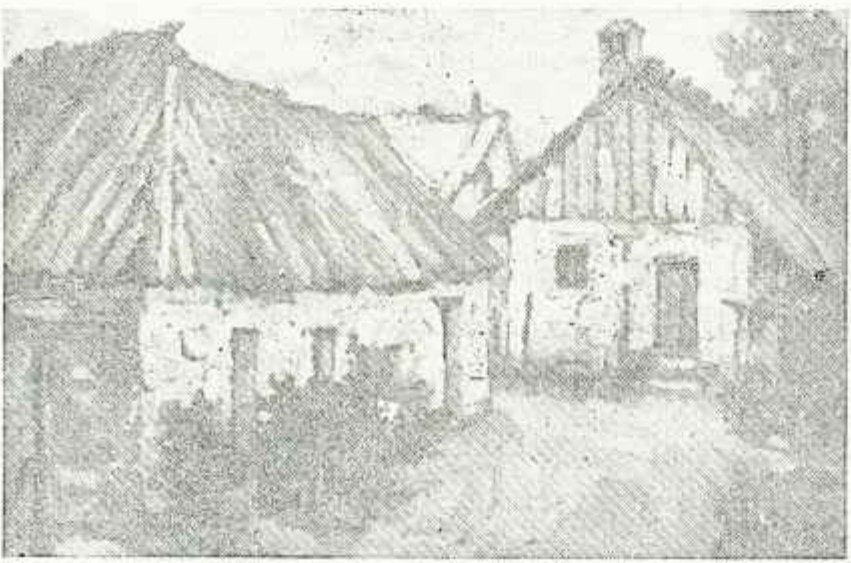
Prejšnji teden so v palači Kulture in znanosti v Varšavi odprli razstavo znanstvenih izdaj srbske in slovenske Akademije znanosti. Razstava obsega okrog 700 zanimivih znanstvenih knjig, ki sta jih izdali obe akademiji, beograjska »Prosveta« in ljubljanska »Državna založba Slovenije«. Organiziral jo je Center za širjenje znanstvenih izdaj poljske Akademije znanosti in Državni zavod za izdajanje znanstvene literature. Konec meseca bodo jugoslovansko razstavo prenesli v Krakow.

ZAGREBSKI SOLISTI GOSTUJEJO

Zagrebski solisti so na svojem gostovanju po Zahodni Nemčiji pripravili koncert v Münchenu. Njihovo igranje sta kritika in občinstvo ugodno sprejela. Največ uspeha sta požela dirigent Antonio Janigro in violinistka Jelka Stančić.

MALA GALERIJA V LJUBLJANI ODPRTA

Po popolni adaptaciji so v ponedeljek odprli Malo galerijo v Ljubljani. Kot prvi po otvoritvi gostuje v njej s svojimi izbranimi deli sodobni italijanski kipar Marcello Mascherini. Preurejena Mala galerija bo prevzela funkcije reprezentativnega razstavišča za kvalitetne individualne razstave domačih in tujih umetnikov.

Jutri bo v Mali galeriji koprškega muzeja odprta razstava slikarja Lea Vilharja iz Postojne, ki bo hkrati prihodnji petek izpolnil 60 let življenja. Se ves čil in živahen — saj je Vilhar še vedno aktiven upravnik Notranjskega muzeja v Postojni — je slikar pripravil okrog 25 del večinoma novejšega datuma, le dve ali tri so retrospektivna dela iz Alžira. O razstavi bomo še poročali. Na sliki: Leo Vilhar — Stare hiše v Cerknem (olje 1959)

NA SMRT OBSOJENI SE JE UPRL

Franz Werfel: »40 dni na Muza Dagh« — Prevedel Ludvik Mrzel — Oprema Marjan Pogačnik — Mladinska knjiga 1959

Tak podnaslov bi lahko dali romanu »40 dni na Muza Dagh«, ki je eno izmed manj znanih del avstrijskega ekspresionističnega pesnika, pisatelja in dramatika Franza Werfela (1890—1945). Zadnja pesnica na propad obsojenih Armencev se je 40 dni junaško borila proti pohlepni Turkom, odbijala napade stokrat močnejšega in moderno oboroženega nasprotnika ter premagovala notranje in zunanje siske ter se končno rešila na zavezniške ladje. To je glavna

vsebina romana. To je bil boj upanja z obupanjem, boj narodovih prasil, ki mu na robu propada še pokanje rešino pot, s človeškim vsakdanjim razumom, ki takoj ob poznajo, da je stvar izgubljena, vrže puško v koruzo, boj malih proti kritičnim velikim.

Pisatelj Werfel je židovskega porekla in je zato v nemškem kulturnem in političnem ozračju čutil veliko zapostavljenost. Do viske je spodbujanje Judov prišlo pod Hitlerjem, ko se je spremenilo v nenasitno preganjanje. Ker je kot svobodni književnik in zagovornik ekspresionističnih pesel o bratstvu prišel v nepopravljivo nasprotje z nacisti, je Werfel leta 1933 emigriral v Francijo in kasneje v ZDA, kjer je umrl. Krivica, ki se je bohotila nad njegovimi sobratji v Nemčiji, ga je spodbujala k razmišljanju o usodi malega naroda med velikimi. Razen tega je poznal problem slovanstva in ta ga je tudi navajal iz Prage in tam je videl, kako se ob dotiku germanškega in slovanskega življenja ustvarja posebna politična in psihična napetost. Se več, zbil je že prav v določeno smer namerjena politična gesta o manjvrednosti slovanstva in o nemškem življenjskem prostoru na slovanskih tleh.

Iz tega razmišljanja se je rešil s kilcem po bratstvu vseh narodov. In ta kilc je obenem s kilcem po prenehanju klanja postal po prvi svetovni vojni vodilna misel nemškega borbenegega ekspresionizma. Tudi v romanu »40 dni na Muza Dagh« je ta misel vpletena v dogajanje kot najvidnejša nit, ob njej pa se pojavljajo naglo raste že naslednja stopnja te misli: ako močnejši narod noče sli-

šati tega kilca in hoče zasužnjiti šibkejšega, je edina rešitev v uporu.

Snov za ta roman povečanja junštva nad nasiljem je pisatelj dobil leta 1929 v Damasku, kjer je videl žalostno usodo begunskih otrok. Turki so namreč pregnali Armence v Mezopotamijo in sami zasedli plodno zemljo. Naslonil se je na realnost, na proučevanje armenskega okolja, a mu pri ustvarjanju ni šlo za fotografsko verno dokumentarno sliko, ker mu je bilo predvsem za upodobitev ideje o uporu proti nasilju. Hotel je napisati in napisal je delo, ki je simbol o tragični usodi tistih, ki naj bi bili obsojeni na neizbežen propad. Gora Muza Dagh, kjer se borijo zadnjih pet tisoč Armencev, je simbolično bojišče vseh malih zatiranih narodov, je spodbuda, ki uči, da je tudi iz najtemnejše brezizhodnosti mogoče najti rešitev.

Vzporejanje boja na Muza Dagh z narodnoosvobodilnim bojem jugoslovanskih narodov v zadnji vojni se vsiljuje samo po sebi. Tudi pri nas je bila misel na upor skoraj glavno bodrilno za razbijanje trpečih ljudskih množic. Zaradi te vzporednosti je za slovenskega bralca roman ob misli na polpreteklo dobo naravnost aktualen. Aktualen pa bo ostal vse dotlej, dokler ne bo civilizirani svet tako urejen, da bodo lahko svobodno dihali tudi nesvobodni; mali narodi, zlasti pa njihove narodne manjšine v tujih državah. Problem malega naroda je večer, ker je narod majhen; rešiti ga je mogoče le ob zavladanju pravičnosti, brez nasilja in brez zapostavljanja. To so pa pravice, za katere se bo moral vsak majhen narod neumno boriti.

J. H.

Prva stran ščitnega ovitka knjige v dveh delih Franza Werfela »40 dni na Muza Dagh«

KAKO BOMO REŠILI VPRAŠANJE ŠOLSKE MLEČNE KUHINJE V KOPRU

SAMO EN IZHOD

Odkar je bila z novim šolskim letom v Kopru ukinjena šolska mlečna kuhinja, skoraj ne mine dan, da ne bi slišali pikrih pripomb staršev, ki se ne morejo sprijazniti s tem ukrepom. Seveda pa je ukinitvev toplih malic najbolj prizadela naše otroke, ki te obroke hudo pogrešajo.

Ker je vprašanje ponovne otvoritve šolske mlečne kuhinje povezano z velikimi težavami, ki jih poskušajo pristojni organi naše občine in odbor Rdečega križa v Kopru rešiti na najbolj zadovoljiv način, smo se obrnili na predsednico RK Koper Marijo Zegovo, da bi našim bralcem posredovala nekaj sklepov iniciativnega odbora za ustanovitev centralne šolske mlečne kuhinje v Kopru in razloge začasne ukinitve že organizirane družbene prehrane naših otrok.

»Minulo šolsko leto so delovale v Kopru kar tri mlečne kuhinje in ena šolska kuhinja, ki se obstaja v Pionirskem domu in nudi dnevno 120 otrokom opoldanski

otrok. Žal pa smo morali začasno ustaviti delovanje vseh treh mlečnih kuhinj, ker se je število šolske mladine dvignilo v letošnjem letu nad dva tisoč. Zmogljivost teh kuhinj pa je neprimerno manjša in v nobenem primeru ne nudi jamstva, da bi lahko ugodno organizirali prehrano za tako veliko število otrok. Torej je pred nami naloga, da poiščemo sredstva in prostor za centralno mlečno kuhinjo, ki bo edinole odgovarjala temu namenu.

Iniciativni odbor za pripravo načrta o ustanovitvi nove centralne kuhinje, ki ga sestavljajo člani prosvete, zdravstva in RK Koper, je na nedavnem posvetu odločno začel reševati to vprašanje. Gre namreč za ureditev prostorov bivšega Kluba LM v Kopru, kjer bi z investicijo približno

4 in pol milijona dinarjev omogočili ureditev primerne centralne kuhinje, ki bi lahko brez težav služila svojemu namenu tudi več let.

Seveda bomo poleg mlečne kuhinje morali misliti tudi na šolsko kuhinjo, kjer bodo številni dijaki - vozači in vajenci lahko dobili še glavne obroke — kosilo in morebiti tudi večerjo, — kajti večina se jih hrani v raznih in ne ravno cenjenih menzah ali pa se zadovoljijo tudi samo s suho hrano. Posledice take prehrane za zdravje so znane, zato si resno prizadevamo, da bi rešili to vprašanje po tej poti, ki je pravzaprav edini izhod. Razumljivo, da pričakujemo podporo in razumevanje naših podjetij in vseh, ki jim je do tega, da bo naša mladina tudi izven doma dobro preiskrbljena, ustanovitev take kuhinje pa pomeni tudi občuten prihranek za starše.» Bb

Z nedeljske slavnosti nad Predjamskim gradom pri Postojni: na mestu, kjer je bila 27. maja 1944 II. konferenca Zveze slovenske mladine za tedanji okraj Podgora, so odkrili spomenik, ob katerem so se zbrale tudi nekdanje članice tega okrajnega odbora ZSM in delegatke te konference. Od leve proti desni stoje Rezi Sotler-Cehovin-Tanja, bivša članica Okrožnega komiteja ZSM za Pivko, Francka Milavec-Mirka, Lojzka Penko-Milofka, tajnica okrajnega odbora ZSM Podgora, ki je v nedeljo odkrila spomenik, Zofka Kovač-Jerica in Iva Pavline-Boja

POSNEMANJA VREDEN PRIMER

Ne samo v besedah in na papirju

TOMOS tudi dejansko pomaga I. osnovni šoli v Kopru, nad katero ima patronat

Prejšnji teden so se mudili v tovarni Tomos zastopniki šolskega odbora I. osnovne šole v Kopru. Nad to šolo ima namreč Tomos patronat. Zastopnike šolskega odbora je sprejel direktor tovarne tov. Franc Pečar. Obrazložili so mu položaj, v katerem se šola nahaja in se porazgovorili o oblikah pomoči in sodelovanja in naleteki pri tem na veliko razumevanje s strani vodstva tovarne. Še isti dan je namreč prejela delegacija v dar magnetofon, ob enem pa dobila zagotovilo, da bo šola prejela tudi kinoprojektor. Mislim, da ni treba še posebej poudarjati, kaj pomenita za šolo omenjena predmeta. To sta učna pripomočka, ki zavzemata eno najvidnejših mest v sodobni reformirani šoli in si pouka v bodočnosti sploh ne moremo predstavljati brez njih. Seveda pa finančna sredstva šol danes še ne dovoljujejo, da bi si lahko same omislile kaj takšnega. Za obe koprski osnovni šoli pa je to že

dejstvo. Omenjena pripomočka bosta namreč lahko s pridom uporabljali obe šoli, saj sta nastanjeni v isti stavbi. Zato je ta pridobitev, ki jo je omogočila tovarna TOMOS, še toliko pomembnejša.

Naj na tem mestu še omenimo, da je tovarna Tomos tudi že v preteklem šolskem letu pomagala šolama v Kopru in jima podarila 100.000 din za pomoč šolskim izletom, omogočila brezplačen prevoz za izlete itd. Vse to kaže na res veliko razumevanje

s strani vodstva tovarne Tomos, ki ga ima do šole in šolskih problemov sploh.

Prav bi bilo, če bi zgledu tovarne Tomos sledila tudi druga podjetja v okraju ter prevzela patronat nad posameznimi šolami in jim pomagala na podoben način.

Pionirska organizacija, aktiv LMS, šolski odbor in ravnateljstvo I. osnovne šole v Kopru pa se ob tej priložnosti vodstvu tovarne Tomos še enkrat najtopleje zahvaljuje za res prelep dar.

Beseda o koprskih trgovinah

Analiza izpolnjevanja družbenega plana v koprski občini je pokazala, da smo plan presegli na vseh gospodarskih in drugih področjih, le dve panogi sta v zaostanku — trgovina in obrt. Ni dvoma, da so tega krivi tudi objektivni vzroki, kakor pomanjkanje primernih lokalov, premajhna investicijska in obratna sredstva in še nekateri drugi, vendar tudi sub-

jektivnih ni malo, glavne pa bi mogli našeti zelo na kratko: premajhna izbira blaga, neprizadевна postrežba in slaba reklama.

Oglejmo si najprej naše manufakturne, galanterijske in tehnične trgovine. Da bi podprli lastno trgovino, se odločijo za nakup v Kopru in stopijo v prodajalno. Rad bi si kupil blago za obleko, perilo ali podobno. Izbira je majhna, še neprimerno manjša pa v boljšem kvalitetnem blagu. Če pa je najdeš v trgovini n. pr. boljše primerno srajco, pižamo, majo itd., ne dobiš potrebne številke. Drugo: res kvalitetno, boljše kravate v Kopru sploh ni naprodaj. Celotno v trgovini s čevlji istega podjetja, ki ima svoje prodajalne tudi v Ljubljani, Mariboru, Celju itd., včasih ne najdeš vseh tistih vrst kakor tam. Na vprašanje zakaj tega ali onega blaga ni, dobiš v odgovor pojasnilo, da »ne gre«, ker kupujejo potrošniki to blago drugod. Po takem odgovoru si še ti prisiljen oditi v Trst ali v Ljubljano in si zaželeno nabaviti tam. Zdej veš, da boš moral vselej storiti tako in koprski trgovina blaga ne bo imela, ker ga pač nihče ne bo zahteval. Krog je sklenjen. To stanje je treba spremeniti! Tudi koprski trgovine bodo morale navsezadnje poskrbeti za to, da bodo zložene z boljšim blagom in v zadostni izbiri. Pri tem pa bodo morale seveda poskrbeti tudi za reklamo. Morala bodo seznaniti potrošnika s tem, da mu ni treba več hoditi nakupovat take vrste blago n. pr. v Ljubljano, saj je pri tem izguba dvojnja: trgovina ostane brez kupčije, potrošnik pa mora plačati pot v Ljubljano in nazaj. Ena izmed vrst reklame je seveda tudi izložba. Toda prav tu marsikje ni vse v redu. V marsikateri izložbi vidiš včasih samo manj kvalitetno blago, včasih celo zmečkano. V neki izložbi vidiš n. pr. čevlje, ki stoje tam že mesec in mesec ali celo leta in med njimi ni onega samega prikupnejšega para. Taka izložba kupca prej odžene kakor privabi.

Potem je tu še vprašanje postrežbe. Zgodi se ti lahko, da vzbudiš vidno nejevoljo, če »sitnariš« s tem, da bi si rad ogledal več vzorcev. V neki trgovini se ti more dogoditi tudi to, da se prodajalec zate sploh ne zmeni in ko ga vprašaš, če bi mogoč kupiti to ali ono, ti čez hrbet malomarno odgovori: »Nimamo«.

To so nedvomno le subjektivni vzroki za to, da naša trgovina ne napreduje tako, kakor bi morala in kakor napreduje v drugih slovenskih mestih, kjer je izbira od leta do leta večja in postrežba uslužnejša. Toda Koper se razvija, raste in treba je nuditi v trgovinah kupcu vse tisto, kar si lahko nabavi drugod v naši ali drugih republikah. Res pa je, da je velika objektivna krivda za zaostajanje tudi v starih, premajhnih in res neustreznih lokalih večine naših trgovin. Nekateri so v resnici skladišča in ne prodajalne. Toda to je poglavje zase.

X dobro NASVETI

Umazanijo in manjše madeže s politiranega pohištva odstranimo z mešanico terpentinovnega olja, lanenega olja in kisa. S to mešanico nalahno podrgnemo pohištvo, nato pa dobro zberšemo z mehko krpo.

Včasih nam kozarci ali vaze pustijo vlažne sledove na politiranem pohištvu. V tem primeru moramo na vlažna mesta takoj postaviti kos papirja, ki dobro vpija vlago (najbolji je pivnik) in nekolikokrat potegniti preko njega z mlačnim likalnikom.

Staro pohištvo iz surovega lesa ho mnogo lepše, če ga boste premazale z mešanico enakih delov kisa in lanenega olja.

Izredno enostavna in elegantna obleka iz svetlega blaga, ki je okrog vratu in kjer se zapenja obrobljena s tankim belim trakom.

kaj bi kuhinja?

LOVSKA RIZOTA

80 dkg slabih delov divjačine, 1 koren, košček zelene, korenina peteršilja, 1 čebula, 2 stroka česna, 2 do 3 žlice kisa, 8 dkg prekajene slanine, 1 surov krompir, 32 dkg ržna, 1 žlica gorčice, 1 do 2 sardeli, sol, timijan, majaron, lovorov list, brinjeve jagode, limonina lupinica, rožmarin, poper, krompir.

Na kolesca zrezano zelenjavo skuhamo v slanem kropu. Ko je kuhana, jo okisamo. Meso denemo v dobro položeno posodo, ga zalijemo z ohlajeno zelenjavko z zelenjavo vred in začinito z naštetimi začimbami (razen popra, sardel in gorčice). Tako pripravljeno meso obtežimo s pocelanskim krožnikom in ga pustimo na hladnem 2 do 3 dni. Nato denemo v kozico slanino in meso, obeje zrezano na kocke. Denemo še zelenjavo in začimbe ter dušimo. Po malem prilivamo zelenjavko. Paziti moramo, da ni prekisla. Ko se meso zmečča, prilijemo še malo zelenjavne juhe, da dobimo omako, ki jo zgostimo s surovim, naribanim krompirjem. Začinito jo s soljo, poprom, sardelami in gorčico.

Riž skuhamo v slanem kropu. Tik preden odnesemo jed na mizo, primešamo riž k mesu ali pa ga v skledo naložimo v plasteh, vmes pa riž. Zraven serviramo endivjo s krompirjem ali kako drugo solato.

Dva čedna modela za karivasto in enobarvno obleko.

SVILA MARTA GROM IN CAJH

Se takrat pred vojno sem bila šivilja. Potem je prišla okupacija. Očeta so aretirali, dva brata ubili, sama sem pobegnila v hribe. Ko je bilo vojne konec, sem se vrnila in sama nisem vedela kaj bi: ali nazaj k šivanki, ali v fabriko, ali...

Drugi so odločili: »V pisarno podjetja« so rekli. »Dvakrat si bila ranjena, medaljo imaš odlikovanje in...« Pogledali so mojo pohabljeno nogo. Tudi to imaš iz borbe... so pridedali nekam spoštljivo. Zardela sem in nerodno mi je bilo. »Nisem za to...« sem se branila. »In tudi... šol nimam...«

»Kaj šole!« so me prekinili sredi stavka. »Zato pa imaš pošteno srec in voljo in to dvoje je več vredno od vseh šol.«

Tako se je odločilo. Sedla sem za pisano mizo in obrnila prve papirje. Najprej sem bila na okraju, potem so me poslali na občino, kjer se danes opravljam pose socialnega referenta. Srečna sem. Službo imam in sobico in šivalni stroj sem od doma pripeljala. Včasih ob nedeljah šivam, tako za zabavo in še več za uslugo...

Danes je bila Pišljerjeva pri meni. Lep sopek pisanih tulipanov mi je prinesla. »Za vas, Minka!« je rekla. »Ker imate radi cvetlice.«

Potem je odprla torbo. »Saj ne upam...« je smeje pričela. »Kar dajte, kar...« sem jo bodrila. »Rada bi... seveda, če bi mogli...« Razvila je paket. »Tote oblečko bi najraje potrebovala in za moža srajco.« Globoko je vzdihnila. »Oh! Veste Minka, možki so strašni! Koliko srajcjo, zamažejo...« Potrepljala me je po rami. »Kar veseli bodite, da ste sami!«

bo zaljubila, katera bi se rada zaljubila in ne more dobiti fanta, in potem o zakonskih nezvestobah, o preprih...

»Čudno, kaj vse ta ženska ve,« sem si mislila. Bežno sem poslušala njeno pripoved in nekam nerodno mi je bilo.

Končno — Pišljerjeva je izpraznila koš svojih novic; verjetno pa je hotela še kaj novega izvedeti. Pričela je pri meni. »Glejte no, kako lepo imate urejeno stanovanje,« je rekla in se ozrla po sobi. Potem se je zastrela naravnost v moj obraz. Skušala me je, ali se bom izdala, ali bom dala vsaj povod za sumnje...

»Večkrat mislim na vas...« je pričela s slabo prikritim načrtom. »Zakaj se ne poročite, Minka? Vsak, se tako izbirčen mož, bi bil lahko srecen. Taka pridna žena...«

Nisem prezrla. Pogled Pišljerjeve je ušel na mojo pohabljeno nogo. Ni me prizadelo, samo nasmehnila sem se.

Pišljerjeva je bila rahlo začudena. Nekaj časa je še bezala v mojo pridnost, v mojo pohabljeno nogo, v moje urejeno stanovanje, a kmalu se je prepričala, da nisem dovzetna za take prijeme in spet se je povrnila k svojim oblikam.

»Sem nekaj...« »Sem kar vedela. Uhi! Taka domišljavost! In pomislite, človek se ji mora klanjati! Seveda, moj mož je Kocmurjev podrejenec in ni se zameril...« »No... ne vem...« Pišljerjeva me je prekinila. »Oh!

Blagor vam, ljuba Minka!« je rekla. »Od nikogar niste odvisni...«

Nekdo je potikal. Kot nalašč, na vratih je obstala Kocmurjeva. Pišljerjeva je na mah spremenila obraz. Stopila je proti vratom.

»O, draga Cilka!« je zaklicala. »Si tudi ti prišla? Le kje se dobiva! Sem prav vesela...«

»Tudi jaz...« Kocmurjeva je bolj skopno delila besede. Kar naravnost je pričela: »Minka, rada bi...«

»Boš spet nova?« je rekla radovedna Pišljerjeva.

»Malo...« Nekam dostojanstveno je odvijala zavitek. »Za malega bi rada obleko. Staro je polni z oljem, z ničemer je ne morem očistiti. In...« Obrnila je nov kos blaga: »Samo eno srajco za moža in zame preprosto bluzico...«

Potem sem pomerjala, pisala centimetre.

Nekdo je spet trkal. »Naprej!« sem zaklicala že skoraj nejevoljno.

Vrata so se počasi, nekam negotovo odprla. Prišla je Pepca, občinska snajlika, za roko je držala Bredico in Bredica je pod pazduho stiskala prav malhen zavitek.

»Oprostite...« je rekla Pepca v zadregi. »Zadnjič ste rekli... Pa drugič pridem...«

»Ne! Ne! Kar vstopite, Pepca! Kar vstopite!« sem zaklicala.

Prišla sem malo Bredico za roko, jo posadila na prulico. Ona sama je morala odvit zavitek.

Gledala sem otrokova žareča lička, ogledovala rdeče belo pisan cajh in navdušeno ponavljala: »Joj! To boš lepa, Bredica.«

»Opepe sta se medtem odpravljali. Zgovorno sta klepetali druga v drugo. Že med vrati je Kocmurjeva nekam iz viška pripomnila: »Joj! Kmalu bi pozabila, Minka! Vsaj otrokovo obleko in možjo bluzo bi do nedelje nujno potrebovala!« (Nadaljevanje na 3. strani)

VELIKA DELA NAŠIH ROK

Zavod za pospeševanje kmetijstva

V Skočjanu pri Kopru že nad leto dni deluje ustanova, ki ima največji vpliv na kvalitetno preobrazbo kmetijstva v koprskem okraju

V Skočjanu pri Kopru stoji nad cesto lepo rumeno poslopje, ki mu domačini na kratko pravijo Kmetijska šola, kar je menda nekoč tudi res bila. Pozneje je imela v njej svoj sedež podružnica republiškega kmetijskega inštituta pod nazivom Inštitut za jadranske kulture, od 1. julija lani pa je to sedež novoustanovljenega Zavoda za pospeševanje kmetijstva, ki je v dobrem letu več kot upravičil svoj obstoj, saj je postal glavni vzvod za kvalitetni dvig in velike spremembe v našem kmetijskem gospodarstvu. Naj v naslednjem malo približe seznanim naše bralce z njegovim delovanjem.

PRAVZAPRAV UVOD

Nekateri pravoverniki se hudejejo name, češ da ne gre zganjati kulta osebnosti, čeprav se nekoč še tako izkaže v svojem delu, ki ga v krogu naše skupnosti in za to skupnost opravlja. Povem pa, da nisem povsem istega mnenja s takimi krepostniki in če čisto po človeško gledam, se mi zdi veliko bolj prav, da dobi vsako zasluženo svoje priznanje že na tem svetu, ne pa šele v raznih nekrologih po smrti ali morda ob kakšni osemdesetletnici, katere seveda zaslužnik ni sam kriv. Menim, da ima takojšnje priznanje zaslug tako posameznika kot skupin ali organizacij dvojen pomen in korist: najprej je to močna vzpodbuda za tistega, ki mu priznanje gre, hkrati pa je to opozorilo za državljane v zadregi, naj se za pomoč in rešitev iz teh zadreg obrnejo na tiste posameznike ali skupine ljudi, ki so s svojim delom dokazali, da znajo zgrabit voljo za roge, in takšni ljudje, ki to znajo, delajo tudi v našem Zavodu za pospeševanje kmetijstva v Skočjanu pri Kopru.

VOLA ZA ROGE

Ko je bil 1. julija 1958 Zavod ustanovljen, je njegov direktor inž. Franček Pajenk zbral okoli sebe še nekaj znanih kmetijskih strokovnjakov, ki smo jih že večkrat imeli priliko čuti in slišati v javnosti, saj so svoje znane izkušnje vedno pripravljali posredovati potrebnim kmetijem. Že ob začetku delovanja si je Zavod postavil za svojo osnovno nalogo, izdelati podrobno analizo proizvodnega stanja v kmetijstvu na področju našega okraja. Pri tem so pričeli strokovnjaki od ugotovitve, da imamo pri nas dva proizvodna rajona: obalnega s sredozemsko obmorsko klimo, in zgoranjega s celinskim podnebjem. Na tej podlagi so bili pripravljene proizvodni programi in prilagojeni posameznim predelom.

ZGORNJE PODROČJE

Analize so pokazale, da je zgornji rajon močno humidno področje (z velikimi padavinami), kar je izrazit teren za intenzivno živinorejo. Na tej podlagi je Zavod predlagal okraju in republikli, naj bi se na Postojnskem združila vsa kmetijska posestva in kmetijske delovne zadruge v eno samo kmetijsko gospodarsko enoto, kar bi bilo edino pravilno glede na enotni proizvodni program — vzrejo piemenske živine. V načelu sta okraj in republika soglašala s predlogo. Na ogled sta prišli dve komisiji — treba je bilo lomiti kdo ve kakšne in zakaj predloge in ugovore — dokler ni bil led prebit in sredstva zagotovljena, izvedba združevanja in formiranje živinorejskega kombinata pa poverjeno postojnski občini, pri čemer so njeni oblasti in politični forumi in ljudje opravili veliko delo — deloma opisano v prejšnji številki lista v se-

stavku Visoka stopnica. Za vse to je naš Zavod za pospeševanje kmetijstva izdelal podroben investicijski in proizvodni program, po katerem se zdaj odvija vse delo živinorejskega kombinata v Postojni. Pri njem sta še vedno angažirana za pomoč dva strokovnjaka Zavoda — živinorejec in geodet — dokler ne bodo stvari stekle in izgradnja kombinata popolnoma dokončana. Prav je, da tudi to vemo in si tako še dopolnimo sliko iz Visoke stopnice.

IN SE NA OBALI

Za obalno področje so bili glede na izredno ugodne klimatske in zemljiške pogoje pripravljene programi za intenzivno vrtnarstvo in živinorejsko ter sadlarsko-vinogradniško proizvodnjo, kar je podrobneje razvidno iz razjoničnejše kmetijske proizvodnje, ki jo je prav tako izdelal naš Zavod. Živinorejo je bilo treba uvesti na obalno področje predvsem zaradi pomanjkanja hlevskega gnoja, ki ga nujno potrebuje že dokaj izčrpana zemlja. Po izvedenem programu se bo vrtnarstvo razvijalo v dveh smereh: v rastlinjakih in na prostem. Proizvodnja v rastlinjakih bo omogočila zgodnje pridelke, kot jih doslej nismo bili navajeni, bodo pa razmeroma dovolj poceni, ker bo za ogrevanje zasteklenih površin izkoriščena sončna energija. Ker programi hkrati predvidevajo maksimalne hektarske donose, kar bo doseženo z uvedbo najsoodobnejših agrotehničnih sredstev in naprav, bo na našem področju dovolj zgodnjih povrtnin, da bodo zadovoljene potrebe vseh večjih potrošniških središč.

Skupaj z Vodno skupnostjo Zavod hkrati proučuje in planira namakalni sistem, po katerem bo mogoče namakati vsa proizvodna zemlja do sto metrov višine nad morjem. Kaj to pomeni, si lahko predstavljamo, če vemo, da nam suša skoraj redno pobere nad polovico pridelka na njivah. Z obnovo vinogradov je Zavod za nekaj časa prenehal, dokler ne bo s povečanim staležem živine zagotovljenega dovolj hlevskega gnoja, da bo moč ob uporabi še drugih agrotehničnih prijemov zagotoviti vsaj štiri vagonne kvalitnega grozda na hektar. Zato pa Zavod že ureja na posestvu Skočjan-Ankaran pod Serminom na okrog 100 ha velik demonstracijski hruskov nasad, na katerem bodo že letos na 20 ha posajene žlahtne hruške s predvidenim donosom 8 vagonov sočnih sadežev na hektar — roditi pa bodo začele že čez tri leta... Više ležeče površine zasajajo tudi z aromatičnimi in zdravilnimi rastlinami, kot so sivka (lavendel), bovhač in druge.

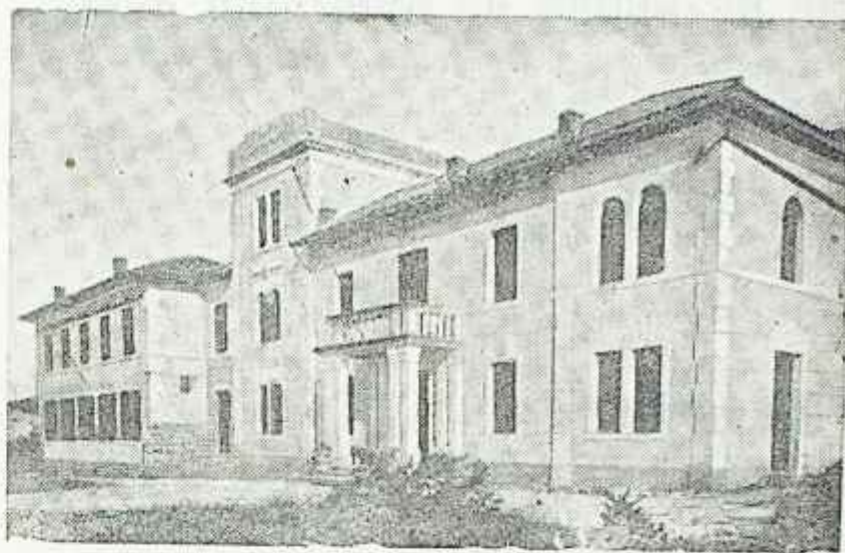
POBUDNIKI IN IZVAJALCI

To je te na kratko opisana dejavnost našega Zavoda za pospeševanje kmetijstva, s čemer se ni rečeno, da sem že vse povedal, kar je treba o

njem povedati. Kot se njegova dejavnost zrcali v Visoki stopnici na Postojnskem, tako jo je čutili tudi drugod, kjer se kmetijstvo naglo trga iz zaostalosti, o čemer bo še govora v našem listu. Zavod zdaj na podlagi proizvodnih analiz izdeluje konkretne programe in projekte za takojšnjo realizacijo ugotovljenega proizvodnega programa. Delo je že toliko napredovalo, da posamezna kmetijska posestva že tudi na obalnem področju pripravljajo gradnjo rastlinjakov in hlevov ter nakupujejo živino.

Več o tem in bolj podrobno pa drugič.

Istako Bradašičja

Sedež Zavoda za pospeševanje kmetijstva v Skočjanu pri Kopru

Ob prazniku piranske občine

Veliki vojaški uspehi NOV in POJ na vsem jugoslovanskem ozemlju so proti koncu leta 1944 vzpodbudili Glavni štab NOV in PO Slovenije, da je osnoval posebno mornariško skupino na področju Slovenskega Primorja. V arhivu Mornariškega odreda NOVJ Koper so zbrani podatki takratnega komandanta poročnika mornarice Franca Dermota o nastanku, razvoju in delovanju te mornariške skupine, iz katerih posnemamo naslednje:

Poročnik Franc Dermota je konec septembra 1944 izročil komandi Istrskega vojnega področja priporočilno pismo štaba VII. korpusa NOV in POJ, v katerem je bila odredba Glavnega štaba NOV in POS o formiranju posebne oddelke mornarice, ki ga bo vodil major Janez Tomšič in bo deloval na operacijskem področju VII. korpusa. Ze 25. septembra 1944 je poročnik Dermota v svojem poročilu Mornariški grupi pri IX. korpusu omenil, da je možno zbrati večje število tovarišev, ki so sposobni za mornarico in da je moč takoj sestaviti skupino desetih mornarjev. Treba bi bilo le preskrbeti opremo, ki bi naj jo ta skupina dobila na zapadni strani Snežnika, kjer bi jo letala odvrгла.

Zanimivo je tudi poročilo z dne 20. oktobra 1944 št. 26/44, ki navaja število sovražnikovih postojank ter število sovražnikovih oboroženih sil. V tem poročilu je med drugim tudi omenjeno, da ima »mesto Piran izmed vseh mest, ki spadajo v območje Slovenske Istre, še najbolj pomorski

značaj« ter da »pristanišče mesta Piran služi trenutno kot majhna oporišna točka v obalnem patrolnem sistemu, ki ga je okupator zgradil na zahodni obali Istre od Pulja do Trsta, da bi si zavaroval obalo«.

22. oktobra leta 1944 je poročnik Franc Dermota v tedenskem poročilu Mornariški grupi pri štabu IX. korpusa omenil težave, ki so nastale zaradi okrepiteve sovražnikovih postojank in je tudi poročal o svojem sestanku s tedanjim komisarjem Komande mesta Koper v Komarči. To poročilo med drugim omenja, da so istrski ljudje preplašeni zaradi krutosti okupatorja, vendar pa v njih polje uporna slovenska kri in da so ob večji pomoči pripravljene žrtvovati svoja življenja za svobodo.

Ker je poročnik Dermota istega dne, to je 22. oktobra 1944, poslal štabu IX. korpusa spisek pripadnikov Mornariške skupine pri Komandi mesta Koper, se smatra ta dan kot dan ustanovitve Mornariškega odreda NOVJ Koper. V tem spisku so naslednja imena: Franc Dermota, poročnik mornarice, doma iz Zeleznikov; Edvard Logar, absolvent trgovske pomorske akademije iz Litije; Bernard Prašelj, politdelegat, ladijski kovač iz Doline pri Trstu; Jože Kocjančič, pristaniški delavec iz Doline pri Trstu; Rihard Svetina, pristaniški delavec iz Doline pri Trstu; Karel Feraus, pristaniški delavec iz Doline pri Trstu; Boško Marič iz Nikšiča.

Komanda mesta Koper je imela v oktobru 1944 svoj sedež v Hrvojih, kjer je bila 4. novembra napadena. Kljub temu, da se je napada udeležilo več kot 300 mož okupatorjeve vojske, so se rešili pripadniki Komande mesta Koper in z njo tudi Mornariški odred. V decembru pa je Mornariški odred začel organizirati pomorsko oblast ob obali in je že imel v rokah generalni načrt tržaškega pristanišča z vsemi podatki o utrdbah na valobranih, o minskem polju, imel je tudi načrte ladje delnic pri Sv. Roku in Sv. Andreju ter mest Milj in Kepra.

V začetku so pripadniki Mornariškega odreda izvedli le nekaj manjših akcij, ko pa se je njihovo število v marcu leta 1945 povečalo na 27 mož, so v noči med 14. in 15. aprilom leta 1945 razbili nacistično gnezdo v Izoli. Napad so izvedli tako bliskovito, da jim je uspelo razorožiti presenečenega sovražnika in mu zapleniti strojnico, brzo-strelko in 50 pušk.

Komaj deset dni po tem dogodku pa je bil že formiran bataljon in 2. maja 1945 je komandant prvega obalnega sektorja dobil sporočilo naslednje vsebine: Mornariški odred Koper je 28. aprila pregnal okupatorja iz Izole in jo zasedel. 1. maja je zasedel tudi Piran in Portorož. V vseh teh mestih je odred prevzel oblast v svoje roke in je vzpostavil zastopništva v pristaniščih Koper, Izola, Piran in Portorož. Takrat so pripadniki Mornariškega odreda NOVJ Koper prvič zoral belce brazde po našem morju z zaplenjenim motornim čolnom in na njem je plapolala zastava, ki so jo odredu poklonile aktivistke iz Loparja.

KOPRSKO TURISTIČNO-OLEPŠEVALNO DRUŠTVO JE RAZDELILO NAGRADE ZA NAJLEPŠA OKNA IN BALKONE

Koprsko Turistično olepševalno društvo je na podlagi svojega pomladanskega razpisa nagrad za najlepše ocvetličena okna in balkone ter na predlog posebne strokovne komisije nagradilo 22 prebivalcev iz Kopra, Semele, Skočjana in Ankarana. Tri prve nagrade po 4000 dinarjev prejmejo Amalija Markežič in Mila Flego v Skočjanu ter Maruška Casagrande v Ankaranu; štiri druge nagrade po 3000 dinarjev prejmejo Tone Gorše v Skočjanu, Albert Satler v Ankaranu, Anton Benko v Semele in Aleksander Lukež v Kopru; pet tretjih nagrad po 2000 dinarjev prejmejo Janko Gnezda in Pepca Bordon v Semele, Ernest Jakomin in Mara Pele v Kopru ter Marija Hrvatin v Ankaranu; deset nagrad po 1000 dinarjev prejmejo pa Irma Knez v Skočjanu, Ivanka Valentincič in Stanka Vilhar v Semele, Franc Sakšida, Lado Štante in Angel Pucer v Ankaranu ter Silva Sršen, Maja Petelin, Lučka Jaklič in Marija Martel v Kopru.

(Nadaljevanje)

Neverjetno me pogleda. Seveda, brez uniforme, brez činov, pa še ženska povrha. Ker se drug kandidati ne pojavijo, je videti prepričan. Hitro razporedi delo. V useku bomo kopali zemljo III. kategorije in jo nalagali na »korde«. Okrog nas se počasi zbirajo vozniki, okolščini kmetje in nas radovedno opazujejo. Cetne higieničarke in sanitetci z zavoji, ki smo si jih oskrbeli že v Kopru, povlajo roke brigadirjem. Prve dni jih bo treba čuvati, kajti žulji so za vsakega brigadirja kaj neprijetna družčina.

Nekateri fantje, zlasti kovinarji, zavolje odklanjajo, češ da imajo roke utrjene. Tudi namjo bodo najbrž še prišli prav. Samo če ne bo prepozno.

Prvi krampji zaorjejo v zemljo, po-

V osrčju velike magistrale

mežano s kamenjem. Tla so trda, da krampji kar odletavajo. Obrabi fantov niso nič kaj navdušeni. Zagrizeno, brez besed rinejo v reber. Prve potne srage zablestijo na njihovih obrazih. Pridružim se trojki ob »kordi« in med kepe strnjene mase zasadih lopato.

»Pri nas komandanti običajno ne delajo,« se oglasi za mojim hrbtom delovodja, Namuznem se.

»Mi smo to razčistili na prvi brigadni konferenci še pred odhodom na Autoput. Članj štaba nimajo nobenih

privilegijev. Njihove roke so prav tako dobre za lopato in kramp kot roke navadnih brigadirjev. Sleer pa že star pregovor pravi, da vzgled najbolj vije,« mu pojasnim.

Zadovoljno pokima:

»Pravilno ste odločili. Bi vas tudi drago stal vsak, ki bi živel na račun brigade. Norme so zelo visoke.«

»To smo že slišali slični v Svetu naselja. Komandant nas je opozoril, da o kakšnih mladinskih normah pri vašem podjetju ni govora.«

»Kes je tako. Dostedno se držimo principa, da je treba brigade ocenjevati na osnovi realnih norm. To boste najbolj občutili v prvih dneh. Ne pričakujte, da jo boste kar takoj

Piše MARIJA VOGRIC

mahniti preko sto. Se kmečkimi brigadam ni vedno uspelo.«

Krepkeje poprimem lopato. Napovedi res niso kdovekako vzpodbudne. Čedalje bolj se me polasča občutek negotovosti.

Pogled na upognjene hrbte, v katerih se vedno močneje upirajo sončni žarki, me pomiri. Nič, bo kar bo. Kar tako se ne damo. Bomo že pokazali, da nismo od muh!

Skrozi odprta vrata se togotno zagajna veter. »Dnevni izveščaje« in vsi možgani drugi papirji nebogljeno fototajo na mizah, zbitih iz grobo obdelanih desk. Od časa do časa, kadar veter s podvojenjo močjo pritrsne v sobo, vrata v tečajih tihlo zajecijo. Pod nizke strop se nepretrgoma vrtiličjo oblaki cigaretnega dima.

Zdaj bi se tudi meni prilegla cigareta, pomislím. Na mizi pred menoj leži dnevno poročilo številka 1. Bri-

gada je izpolnila normo samo 80 %. Oči so mi prikovane na osmico in ničlo poleg nje. Ne, to ni mogoče! Kako naj pridemo pred brigado s temi »ciframi«?

Nasproti mi sedi tehnik, ki vodi naša dela. Okrog njega delovodje, komandanti brigad, vodstvo naselja. Tehnik nekaj razlaga s tihim, uspačajnim glasom. Ne poslušam ga. Natančno vem, da bi mu morala slediti, toda vsa moja dobra volja nič ne zaleže. V meni vztrajno kijuje ena sama misel: delam smo, tega ne more nihče zanikati. In vendar... normo smo dosegli le 80 %. Kje tleijo vzroki? Visoka norma, slaba organizacija dela, izračuni?

Sergij in Ivan sedita poleg mene. Njune misli ta trenutek prav gotovo niso bolj vesele od mojih. Sedim kot na trnih. Ko je sestanka konec, odhajamo vsi trije sklonjenih glav. Pred barako globoko vdihnem svež zrak in za trenutek razbijanje v sencih preneha.

»Fanta, kaj naj storimo?«
»Večina brigad ima še bolj porazen učinek,« ugotavlja Sergij.

»To je kaj staba tolažba,« zamisljeno odgovarja Ivan. »Nekaj je pri celi stvari narobe. Samo kaj?«

»Ko smo odhajali na zvezno akcijo, sem med drugim sklenil, da naših vodečih ljudi ne bomo mučili z nočnimi sestanki. Zdi se mi, da bi nekoj kazalo napraviti izjemo. Kaj menita vidva?«

Oba soglašata. Položaj je tako resen, da ga mora štab temeljito pretrsteti. Še nekaj taidh spodsrljajev in za udarništvo v prvi dekadi se lahko kar pod nosom obrisemo.

Pred štabnim šotorom naletimo na dežurnega.

(Nadaljevanje sledi)

Delovišče III. koprské MDB v njeni prvi delovni dekadi

Ne pozabimo na nabiralno akcijo!

Kakor je znano, je fizikalna nabiralna akcija za izgradnjo telesnovzgojnih in športnih objektov v Sloveniji podaljšana do 29. novembra. V koprskem okraju smo v zadnjem času to akcijo zanemarili in prav bi bilo, da bi v mesecu dni, ki je pred nami, nadoknadili zamujeno. Predvsem bi morali povečati svojo aktivnost občinski štabi za zbiranje sredstev. Menimo, da je ostalo

izven akcije še zmeraj precej naših tovarn in ustanov, izkoristili nismo gostinske obrate in kinematografe, da ne govorimo o raznih javnih prireditvah. Vsa dosežanja akcija je pokazala, da prebivalstvo povsem razume pomen zbiranja sredstev za objekte, ki bodo služili mladini in vsemu prebivalstvu, da pa prav zaradi pomanjkljive organizacije ne zberemo dovolj.

Dva velika požara

V ponedeljek je ob 21.30 uri izbruhnil velik požar v obratu obrtnega podjetja za rezanje in predelavo lesa »Jelka« v Kozini. Začetek požara je bil v neposredni bližini električnega stikala v žagarskem obratu. Zaga je bila v nekaj minutah v plamenih, zato kljub hitremu posredovanju gasilcev ni bilo moč preprečiti najhujšega. Gašenje je tudi ovirala okvara v hidrantu.

zaradi česar ni bilo moč pravčasno omejiti požara z vodo.

Okoliščine kažejo da je vzrok požaru iskati v neprimerno zavarovanem električnem stikalu. Nastalo škodo za sedaj cenijo na 5 do 6 milijonov dinarjev.

Tudi podjetje »Mala oprema« v Izoli je utrpelo 14. oktobra večjo škodo zaradi požara, ki je izbruhnil v lakirnici, kjer uporabljajo nitrolake. Lakirnica bi morala biti ločena od oddelka, kjer je pripravljena oprema, pa tudi električna inštalacija ni bila pravilno nameščena. Rezultat je: škoda vsaj 6 milijonov dinarjev, ki so je povzročila majhna iskra, ko se je utrgala perut električnega ventilatorja in vžgala z nitroplinom napolnjeno ozračje.

RESITEV KRIZANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Vodovarni: 1. Waterloo, 9. vasica, 15. elastika, 16. etilen, 17. set, 18. aga, 19. Knin, 20. Nikola (Tessa), 21. Tm, 22. ona, 23. orel, 24. rti, 25. Marij, 27. Sporadi, —t, 29. Ines, 30. dleta, 31. Rado, —n, 33. metrika, 35. Melik, 36. sli, 38. Reka, 39. bes, 40. os, 41. sova, 43. res, 44. eni, 45. Evropa, 47. Tartarin, 49. ravnik, 50. rigorozni.

Vse svoje sorodnike, znance in prijatelje toplo pozdravlja Aleksander Guštin iz Orleka 28 — občina Sežana, in Miro Črnac iz Izole, Kosova 3. Sporočata jim, da služita kadrovski rok na Reki, V. P. 3450/14-C.

Radio KOPER

NEDELJA, 25. oktobra: 6.00 Domače novice — 6.45 Kmetijska oddaja: — Novi hruškovski nasadi na območju KZ Bertok — 7.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša nedeljska reportaža: »Tolmin včeraj in danes« — 9.15 Zabavni zvoki — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavne melodije.

PONEDELJEK, 26. oktobra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Program semenske službe na Koprskem« — 13.45 Zabavna glasba — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 Izbrane melodije — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Igra Veseli tržiški kvintet.

TOREK, 27. oktobra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza: »Kako prekrmiti čimveč živine na hektar obdelovalne zemlje« — 13.50 Odlomki iz oper — 14.30 Sola in življenje: S pionirji v tovarni igrač »Mehanotehnika« — 14.30 Glasbena medigra — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Narodne pesmi in pesli.

SREDA, 28. oktobra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Globoko jensko in zimsko oranje« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni obzorik: »Ali pravilno štipendiramo?« — 14.40 Narodni odmevi — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Primorski pevski zbori — 15.40 Iz zbornika spominov.

ČETRTEK, 29. oktobra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza: Pogoji in motenje skladiščenja zimskega sadja — 13.50 Kalmarnove melodije — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci — 14.40 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.20 Dalmatinske popevke.

PETEK, 30. oktobra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Najnovjši herbicidi« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: »Pred volitvami novih odborov SZDL« — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba.

SOBOTA, 31. oktobra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza: »Intenziviranje vinogradniške proizvodnje« — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Igrajo veliki revijski orkestri — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Pojejo Pohorski fantje — 15.30 Iz naših kolektivov.

POROČILO

Mestne hranilnice Izola-Koper za september 1959

Hranilne vloge so se povečale od 1. I. 1959 od 29.763.535 din na 57.382.400 dinarjev ali za 17.618.865 dinarjev. Tekoči računji so se povečali od 1. I. 1959 od 3.502.005 dinarjev na 10.872.342 dinarjev ali za 6.970.337 din. Stanovanjski skladi so se povečali od 1. I. 1959 od 8.427.954 dinarjev na 9.432.992 din ali za 1.005.038 dinarjev. Baneni posojili je bilo odplačanih od 1. I. 1959 od 12.542.473 dinarjev na 8.261.736 din ali skupno 4.380.737 din. Potrošniška posojila so se zmanjšala od 1. I. 1959 od 31.179.714 dinarjev na 24.503.713 din ali za 6.676.001 din. Ostala posojila so se povečala od 1. I. 1959 od 22.800.434 dinarjev na 29.316.934 din ali za 16.428.500 din. Komunalnih posojil je bilo izplačanih do 30. IX. 1959 5.807.067 dinarjev. Obvezna in posebna rezerva je bila na dan 30. IX. 1959 13.763.097 dinarjev. Dohodki so znašali od 1. I. 1959 do 30. IX. 1959 5.844.833 dinarjev izdatki pa 5.747.806 dinarjev. Dotok hranilnih vlog je stalen. Opazimo, da je bilo poletij in jeseni manj vlog kmetovalcev, tako da gre povečanje vlog večinoma na račun malih vlagateljev iz vrst delavcev in uslužbencev.

Barba Vane pravi...

Da ne bi preveč voglaril in na dolgo in široko razpredal svoje misli, naj kar na kratko citiram nekega trpina iz Postojne, ki mi je postal takole pismo: »Dragi Vane! Pusti tokrat gostilne in podobne lokale, ki so po navadi na Tvojem programu in se malo obregni ob postojnski kino. Pravzaprav ne ob kino, marveč le ob njegovo osebje z blagajničarko na čelu. Nedavno sem se namreč priključil čakajočemu občinstvu pred kinom in z drugimi sotrpini vred čakal na burji in mrazu na blagajničarko, kdaj bo blagoizvolila priti in nas s svojim prihodom rešiti iz mrzle zagate. Bližala se je že ura, ko naj bi se predstava pričela, pa sem vprašal potrpežljivega sočalka, če bo sploh predstava ali ne. Odgovor je bil vse prej kot tolažilni: Oh, saj ni samo danes tako! No, pa se je blagajničarka le prikazala in tudi vstopnice smo dobili. Ker preblichu platna ne vidim ravno dobro, sem ponudil

SVILA IN CAJH

(Nadaljevanje s 6. strani)

»In jaz tudi mojo oblečko... Za moževu srcajo ni tako nujno...« je pridelala Pišlerjeva. Zastrnela sem se v Kocmurjevo, v Pišlerjevo, v Pepco, nazadnje sem z omni ohvilela na mali Bredici. »Najprej naredim naši punčki!« sem odločila.

Gospa sta bili presenečeni, Pepci je bilo nerodno, le Bredica se je srečno nasmehnila.

»Ali... meni se zelo mudi...« se je prva oglašila Kocmurjeva. Odprija je torbico, iz nje izvlekla vrečko bonbonov. Ponudila jo je Bredici: »Kajne, saj boš počakala mala!« je rekla. »En dan prej ali en dan pozneje...«

Otrok je bil zbeigan, negotovo je držal vrečko bonbonov. Ne vem zakaj, z nekim prezirrom sem strmela za Pišlerjevo in Kocmurjevo, ki sta se pred vrati vneto ponavljali:

»Saj boste Minkica, kaj ne! Zares nujno je...«

Ostala sem sama. Tudi Pepca s svojo Bredico je odšla in tudi ona je med vrati naročala:

»Kar njima naredite, Minka! Naša bo že počakala...«

Samo Bredica je motčala. Ko sta bili že zunaj sem opazila, da je zavitek z bonboni pustila na tleh ob mizi. Stekla sem za njima, a že sta zginitli za ovinkom.

Obstala sem sredi sobe z vrečko bonbonov v rokah. Oči so mi hladno počivale na pisanih tulipanih. Pred menoj je ležalo blago: svila in cajh... Prijela sem zadnje in urezala oblečko za malo Bredico...

Kino

KOPER: 23., 24. in 25. oktobra ameriški barvni film NALOGA MAJORJA VESSA, 26. in 27. oktobra ameriški barvni film PLES NA VODI, 28. in 29. oktobra ameriški barvni film RAZKOSNA JAHTA.

IZOLA: 23. oktobra francoski barvni film cinemascope TAMANGO, 24. in 25. oktobra ameriški barvni film PLES NA VODI, 26. in 27. oktobra ameriški barvni film RAZKOSNA JAHTA, 28. in 29. oktobra sovjetski barvni film THI DON I.

PIRAN: 23. in 24. oktobra jugoslovanski film STIRI DESETLETJA KPJ, 25. in 26. oktobra italijanski barvni film cinemascope SPOMINI NA ITALIJO, 27. in 28. oktobra italijanski film VARIETEJSKE LUCI, 29. in 30. oktobra ameriški barvni film CAROVNIK IZ OZA, 30. oktobra ameriški barvni film CAROVNIK IZ OZA.

PORTOROŽ: 23. in 24. oktobra italijanski barvni film cinemascope SPOMINI NA ITALIJO, 25. in 26. oktobra italijanski film VARIETEJSKE LUCI, 27. in 28. oktobra italijanski film ANA ZAKEO, 29. in 30. oktobra sovjetski barvni film IDIOT.

SMARJE: 24. oktobra ameriški barvni film RAZKOSNA JAHTA, 25. oktobra švedski film NASMEH POLETNE NOČI, 28. oktobra ameriški film MATA HARI.

SEŽANA: 24. in 25. oktobra ameriški film PRIJATELJSKO PREPRICEVANJE, 27. in 28. oktobra italijanski film SEDMI RAZRED, 29. in 30. oktobra mehiški film DIVJA STRAST.

NAPOVED VREMENA

za čas od 23. X. do 30. X. 1959

Predvideni vdor hladnega zraka, ki smo ga pričakovali v zadnjih dneh, je bil preprečen zaradi moči toplih sredozemskih vetrov. Lahko pa pričakujemo v prihodnjih dneh zelo spremenljivo vreme in padec temperature zraka predvsem v severnih in severozahodnih predelih naše države. Medtem ko bo med 23. in 25. oktobrom lepo vreme, napovedujejo vremenslovci, da bo po 26. oktobru začelo deževati. V novembru bo po vsej verjetnosti nastopil mráz kot posledica stalnih novemberskih padavin.

Mali oglasi

KUPIM ALI ZAMENJAM HIŠO Z VETOM V KOPRU, PORTOROŽU, VALDOLTRI, NOVI GORICI ALI OPATLIJI. Pogoji: bližina avtoceste, zatišje pred burjo, razgled. — Ponudbe na naslov: Iva Sanein, Kamnik, Graben

STIRISOBNO HIŠO, hlev, klet ter 8000 m² zemlje, zasajene s trto in oljkami, prodam blizu Sečovelj, Karel Kastelič, Križišče — Sečovelje 106.

PRODAM RADIOAPARAT z gramofonom skoraj nov (moderna omarica). Ogled od 15. do 17. ure — Glagoljška 1 D Belveder. Renco Koman

PULJ—KOPER. Zamenjam krasno dvosobno stanovanje s kopalnico v centru Pulja za enako v Koprju. Naslov na upravi lista.

GOSPODINSKO POMOČNICO sprejemem. — Naslov v upravi lista.

COTTUR - dvokolesa »COTTUR«, »BIANCHI«, »LEGNANO«. Ciklomotorji — Moto M. V. Nadomestni deli za dvokolesa, — ciklomotorje, — Vespe, — Lambrette, — Moto-colibri »Puche«. COTTUR, Trieste, ulica Crispi 8.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, CIKLOMOTORJI od 44.000.— dalje ter VESPE in MOTORJE, nove ter rabljene, Vam nudi tvrdka MARCON, TRST, Ulica Pietà 3 in nova trgovina na Trgu ospedale 6. Pošiljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

OBVESTILO

Delavska univerza v Izoli prireja v okviru šole za tuje jezike tečaj za italijanski in nemški jezik. Tečajni bodo v večernih urah v času od 5. novembra 1959 do 10. maja 1960.

Podrobnejše informacije dobite pri Delavski univerzi s sedežem na občinskem odboru SZDL, telefon 41-39, kjer tudi sprejemajo prijave. Rok prijave za vpis je do 5. novembra 1959.

Mladina gimnazije v Idriji namerava odkriti spominsko ploščo vsem dijakom bivše realke in učencem drugih šol v posloplju realke, ki so padli v NOB. Prosimo vse svoje in znance, da sporočijo o podatke na naslov ravnateljstva gimnazije.

LJUDSKA UNIVERZA

V nedeljo, 25. oktobra, ob 10. uri bodo v prostorih italijanskega kulturnega krožka v Koprju predvajali za pionirje in cicibane diafama »Zalostna povest o mui« in »Delo«. V torek, 27. oktobra, ob 20. uri v Mali dvorani gledališča v Koprju redno predavanje z naslovom »Nova šolska reforma«. Predavala bo načelnica tajništva za šolstvo pri OLO Koper Danica Kogoj.

MESTNA HRANILNICA V IZOLI

Komisija za sprejem in odpovedovanje delovnih razmerij razpisuje naslednja delovna mesta:

1. RAČUNOVODJO
2. LIKVIDATORJA

Pogoji: za delovno mesto pod 1. popolna srednja šola in najmanj 10 let računovodske prakse; za delovno mesto pod 2. popolna srednja šola in zaželena vsaj dveletna praksa v denarnem ali zavarovalnem zavodu

Prejemki po Zakonu o javnih uslužbencih, položajna plača po pravilniku o položajnih plačah Mestne hranilnice Izola, conski dodatek po uredbi

»PROJEKT KOPER«

Podjetje za projektiranje visokih in nizkih gradenj Koper, Verdijevega 11

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. INŽENIRJA ARHITEKTA za visoke gradnje in urbanizem
2. INŽENIRJA STATIKA za statične preračune vseh gradenj
3. INŽENIRJA HIDROTEHNIKA za projektiranje vodovodov, kanalizacij in cest
4. GRADBENEGA ALI STROJNEGA TEHNIKA za instalacije vodovoda in ogrevanja
5. GRADBENEGA INŽENIRJA ALI TEHNIKA za kalkulacije gradbenih in obrtniških del

Za delovno mesto pod 4. je opremljena soba na razpolago, za ostala mesta po dogovoru.

Osební dohodek za delo po učinku po veljavnih pravilnikih podjetja — Pismene ali osebne prijave na naslov podjetja

drugi malo prizadeti — morda bo kaj pomagalo.

Ljubezno pismo sem dobil tudi od svoje stalne oboževalke iz Lucije pri Portorožu. Pravzaprav je to pravi topotpis, ki pa vam ga zaradi izredne dolžine toliko in toliko kilometrov seveda ne morem posredovati v celoti, pa če bi to še tako rad napravil. Povem pa vam za nekaj cvetk iz topotisa:

»... Če bi koprskim gasilcem zmanjkovalo vode, naj bi kar v Taverno prišli ponjo, tam jo je bojda vedno dovolj. Mi bi skoraj utonili tamkaj. Posebno meni je bilo hudo, ko sem prav nove čevlje požegnala v tisti vodi — dobro, da sem se rešila iz nje, ko pa ne znam plavati. Rešila pa nisem čevljev — prej so tako lepo škripali, zdaj pa ni več glasu od njih in se moram jaz oglašati. Zalostni smo zapustili koprsko zmrzljino in se zatekli v portoroško toplino...« In tako naprej vse sami otrobi v tem smislu in jih jaz zato ne bom pomagal naprej vezati, marveč se vsem svojim prijateljem in znancem lepo priporočam, do prihodnjic pa vsi prav pristrčno pozdravljam! Vaš Vane

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Gneča na vrhu

V šestem kolu primorskega nogometnega prvenstva so dosegli naslednje izide: Koper : Sidro 1:0, Postojna : Primorje 1:1, Rudar : Ilirska Bistrica 3:0, Tabor : Branik 3:3 in Adria : Tolmin 4:3. Anhovo je bilo prosto.

Osrlednji dogodek tega kola je bila tekma v Kopru, kjer se je zbralo okrog tisoč gledalcev. Ker ni bilo v nedeljo v Piranu in v Izoli nobene večje športne prireditve, je prišlo na tekmo precej ljudi tudi iz teh mest.

Ceprav so bili gostje v polju v

UDELEŽIMO SE NATEČAJA ZA AKADEMSKE SESTAVE

V vsakoletnih prvenstvih v akademskih sestavah, ki jih prireja Partizan Slovenije, se lahko pohvalimo z lepimi uspehi in občinstvo ne šteti priznanj. Zal pa se mnogo odlično sestavljenih vaj izgubi, ker niso napisane, ampak jih izvajajo le po kratkih zapisih sestavljalca. Da bi društvom, ki nimajo izkušenejših moči, pomagali v prizadevanjih za kvalitetnejši razvoj telovadnih akademij, je Partizan Slovenije razpisal naslednji natečaj:

NATEČAJ ZA AKADEMIJSKE SESTAVE

Partizan Slovenije, zveza za telesno vzgojo RAZPISUJE NATEČAJ SESTAV ZA TELOVADNE AKADEMIJE

Natečaja se lahko udeležijo vsaki državljan-ka FLRJ.

Akademjska sestava je lahko namenjena za te-le oddelke:

1. za moško dečo
2. za žensko dečo
3. za pionirje
4. za pionirke
5. za mladince
6. za mladinke
7. za člane
8. za članice
9. za mešane skupine (po spolu ali starosti).

Sestava je lahko prosta vaja (brez orodja) ali vaja z orodjem (n. pr. s klji) ali na orodju.

Sestava mora:

- a) po vsebini, obliki in metodi ustrezati starostnemu oddelku oziroma skupini, ki ji je namenjena;
  - b) biti fiziološko pravilna;
  - c) ustrezati prostoru, ki je 10 m širok in 8 m globok;
  - d) imeti glasbeno spremljavo.
- Na natečaju ne morejo sodelovati avtorji z vajami, ki so že bile javno prikazane.

I.

Sestavljavec mora predložiti svoje delo spisano, in sicer v telovadnem, strokovnem jeziku. Ob enem mora predložiti tudi klavirsko partituro za glasbeno spremljavo.

Udeležence natečaja mora poslati svoje delo Partizanu Slovenije, zvezi za telesno vzgojo Ljubljana, poštni predal št. 174 NAJKASNEJE DO 1. FEBRUARJA 1960.

Avtor mora biti do 15. februarja 1960 pripravljen, da bo na zahtevo ocenjevalne komisije Partizana Slovenije prikazal svoje delo v Ljubljani z ustreznno skupino telovadcev in telovadk.

Predložena dela bo ocenila posebna komisija Partizana Slovenije.

Partizan Slovenije bo priznal najbolje ocenjenim sestavam naslednje nagrade:

- I. 50.000 dinarjev
- II. 30.000 dinarjev
- III. 20.000 dinarjev.

II.

Na natečaju lahko sodelujejo tudi ZACETNIKI-CE, sestavljalci-ke, ki niso večji pisarja telovadne strokovnega jezika. Tak udeleženec-ka natečaja prijavi samo svoje delo do roka, kakor je že zgoraj navedeno, pripravi svojo skupino do določenega roka, ki je naveden v tem razpisu.

Najbolje ocenjene sestave od sestavljavcev, ki se udeležijo tega natečaja pod II., bo Partizan Slovenije priznal naslednje nagrade:

- I. 5.000 dinarjev
- II. 3.000 dinarjev
- III. 2.000 dinarjev.

Vsi ostali pogoji za udeležence natečaja pod II. pa so isti kot za udeležence pod I. tega natečaja.

PARTIZAN SLOVENIJE

glavnem enakovredni, pa je vendar zmaga Kopra povsem zaslužena. Lahko celo trdimo, da je preizkušeno izražena. Koprski napadalec so bili namreč prodornejši in pogostejše so streljali na gol kot Pirančani, ki so se izgubljali v nepotrebnih kombinacijah. Naj v ilustracijo te trditve navedemo, da ves drugi polčas niso niti enkrat streljali na koprsko vrata. Koprski napad je nastopil s pomlajeno ekipo in je z izjemo Rozmana, ki je bil tokrat nerazpoložen, v celoti zadovoljil. Zlasti sta se odlikovali obe krili Vatovec in Pogačnik ter srednji napadalec Milič.

Zal pa smo bili kakor na tekmi Koper : Tabor tudi tokrat priča slabemu sojenju. Sodniku Livju najbolj zamerimo, da ni znal preprečiti grobe igre, zlasti gostov. Njegovi opomini in grožnje z beležnico so učinkovali smešno. Če igralec napravi tri ali celo štiri grohosti, potem res ni več kaj opominjati. Kam dovede sodniška popustljivost, smo dobro videli prav v nedeljo v Kopru. Grobsti so se stopnjevale toliko časa, dokler ni igralec Pirana Tomaž udaril Rozmana, ko je bil brez žoge. Rozmana so morali odnesti z igrišča. Toda sodnik je napravil tudi več drugih napak. Med drugim je »spregledal« šolski primer enajstmetrovke, ko sta dva Pirančana zrušila koprskega napadalec v kazenskem prostoru. Takih sodnikov, ki nimajo poguma pokazati na belo točko ali pokazati pot do slačilnice, si res ne bi več želeli v Koper.

Drugo važno srečanje tega kola je bilo v Postojni. Gledalci so povsem prišli na račun, saj so gledali borbeno in ostro igro, ki pa ni prešla meje fair playa. Zanimivo je, da rezultat povsem ustreza dogodkom na igrišču. V polju sta bili obe moštvi enakovredni, pred golom pa so bili iznajdljivejši Ajdovci, ki pa jim sreča ni bila naklonjena, saj so kar trikrat zadeli prečko. Postojnčani pa so se jim oddolžili s tem, da so zastreljali enajstmetrovko.

Branik je nepričakovano odnesel točko iz Sežane. Gostje so igrali borbeno in požrtvovalno in imeli smo vtis, da so imeli tudi nekoliko bolj povezano igro kot domačini. Tabor je igral slabše kot v prejšnjih tekmah. Morda je bil v nekoliko neugodnem položaju zato, ker je sezansko športno občinstvo pričakovalo ves izkupiček.

Mirenca je točka, priborjena v Ajdovščini, močno opogumila. Tolmin je moral pred borbenimi domačini kloniti. Visok poraz Ilirske Bistrice je dokaz, da ima to moštvo le sem pa tja svetle trenutke, sicer pa se še vedno bori z začetnimi težavami.

Povračilo ni povsem uspelo

V nedeljo so se v povratnem srečanju pomerili v Umagu grafičarji Tipografije in Primorskega tiska

Zopet so se koprski grafičarji spoprijeli na športnem polju s kolegi iz Umaga, tokrat na njihovem športnem polju. Koprčani so združili srečanje z izletom še ostalih članov podružnice ČZP »Primorski tisk«.

Ze sam prihod v Umag nas je nemalo presenetil: po zidovih sten in na oglasnih deskah je bilo razobešenih mnogo lepakov, ki so vabili občinstvo na ogled športnih tekmovalj. Toplemu sprejemu je sledil ogled male, toda lepe in čiste tiskarne. Se posebno

vendar so boljše Ljubljankanke zasluženo zmagale.

V nedeljo igra Koper v Trbovljah z Rudarjem Trboveljčan so trenutno na čelu lestvice in tu ni kaj upati. Zeleni bi le, da bi Koper igral bolj borbeno kot z Odredom in si še bolj ne poslabšal že itak slabe razlike v golih. Ajdovščina pa ima nekaj več možnosti v igri s Krimom. Ker igra pred svojim občinstvom običajno zelo dobro, pričakujemo, da bosta točki ostali doma.

Zenski ekipi Pirana in Kopra sta tokrat prosti!

LESTVICA:

Tabor	5	3	2	0	13:10	8
Primorje	6	3	2	1	12:11	8
Sidro	6	3	1	2	15:6	7
Rudar	6	3	1	2	26:15	7
Postojna	5	3	1	1	8:6	7
Tolmin	5	3	0	2	23:10	6
Tomos	5	3	0	2	8:5	6
Branik	6	2	1	3	15:10	5
Adria	6	1	1	4	10:24	3
Il. Bistrica	5	0	2	3	4:22	2
Anhovo	5	0	1	4	3:16	1

V prihodnjem kolu se bodo pomerili: v Ajdovščini Primorje : Koper, v Piranu Sidro: Tabor, v Tolminu Tolmin : Postojna, v Ilirski Bistrici Il. Bistrica : Adria in v Anhovem Anhovo : Rudar. Branik je prost.

Športna dejavnost mladine

V počastitev 40. obletnice SKOJ je preteklo nedeljo Občinski komite mladine v Ilirski Bistrici priredil športno tekmovanje mladinskih aktivov v streljanju, namiznem tenisu, šahu, balinanju.

Tekmovanja se je udeležilo približno 100 mladincev iz podjetij: »Topol«, »Lesonit«, »Zadružnik«, »Mizar«, Strelska družina in mladinski aktiv Predvojaške vzgoje. Rezultati tekmovalj so tile:

	Točk	Nam. tenis	Balinanje
1. »TOPOL«	338	5	0
2. »LESONIT«	322	1	2
3. »MIZAR«	313	0	1
4. »ZADRUŽNIK«	243	0	0

Izven konkurence sta tekmovali Strelska družina in Predvojaška vzgoja.

Mladinski aktiv »TOPOLA« je prejel prehodni pokal Občinskega komiteja mladine in diplomo Strelske družine za streljanje, aktiv »LESONITA« pa diplomo Občinskega komiteja mladine.

Mladinci so se zvečer veselo

razšli domov s trdnim sklepom, da bodo ta tekmovanja utrdili in se še večkrat pomerili.

V počastitev 40. obletnice SKOJ je priredil Partizan Ilirska Bistrica v četrtek, 22. t. m., tekmovanje v šahu. Udeležili so se ga številni šahisti iz Bistrice in tudi pripadniki JLA.

KOŠARKA

Ilirska Bistrica - primorski prvak

V nedeljo, 18. oktobra, so se v Ilirski Bistrici pomerili najboljši košarkarji Primorske. Zal pa so se prijavile za tekmovanje samo štiri ekipe: Postojna, Koper, Izola in Ilirska Bistrica. Favorita sta bila vsekakor Postojna, bivši član I. republiške lige, ter domači Partizan, ki je v II. republiški ligi zasedel drugo mesto. Kljub temu, da so Bistričani dan prej imeli težko nočno tekmo v Kranju, so v nedeljo z lahkoto premagali svoje nasprotnike. Za presenečenje je tokrat poskrbelo moštvo Izole, ki je najprej premagalo moštvo Kopra, nato pa še Postojno. Pred približno 600 gledalci (!) so se popoldne za prvo in drugo mesto pomerili moštvi Izole in Il. Bistrice. Zmagali so tehnično boljše Bistričani. Rezultati so bili naslednji:

Ilirska Bistrica—Postojna	43:34
Koper—Izola	35:39

ŠAH IZOLA—KOPER

Gostje še vedno zmagujejo

Pred dnevi je bil v Izoli že tretji brzopotezni šahovski dvoboj med Koperom in Izolo na osmih deskah. Šahisti obeh mest so se namreč sporazumeli, da bo ta prireditev tradicionalna in da se bodo pomerili enkrat mesečno. Dvoboj je bil doslej že trikrat in proti pričakovanju so bili doslej zmagoviti zmeraj gostje.

Na dvoboju, ki je bil v četrtek v Izoli, so zmagali Koprčani z 33:31. Obe ekipi sta nastopili v najmočnejših postavah in je bila borba vseskozi zanimiva. Izolani so odlično začeli in že prvi krog odločili s 6:2 v svojo korist. Koprčani so razliko počasi zmanjševali in tik pred zadnjim kolom izenačili na 28:28. V zadnjem krogu so bile možnosti na obeh straneh približno enake, račun na papirju so dajali celo rahlo prednost Izolanom. Toda zaradi nepričakovane zmage Jeruca nad Mišuro so Koprčani zmagali v v tem krogu s 5:3 in tako dvoboj odločili v svojo korist.

Koper so zastopali na tem dvoboju Omladič, Gerželj, Zavec, Verk, Jevnikar, Jeruc, Kovač in Vilfan, Izola pa Mišura, Cijan, Sivec, Hojnik, Cah, Hrvatini, Ferluga in Černe.

Najboljši individualni rezultat je imel Omladič, ki je iz osmih partij osvojil sedem točk. Slede: Cijan 6 in pol, Verk 6, Sivec 5 in pol, Cah, Mišura in Gerželj pet ter Zavec 4 in pol točke.

Najboljši strelci so bili: Grlj Rajko (Ilirska Bistrica) 68 košev, Kleva (Koper) 67 košev, Lavrenčič (Izola) in Tavčar (Postojna).

Istočasno so bili tudi sodniški izpiti, ki so jih uspešno opravili Franc Jurca, Samo Makarovič, Angel Lavrenčič, Dušan Prosen in Rajko Grlj.

V nedeljo pa Izola : Klavivar

Preteklo nedeljo ni bilo slovenskega conskega prvenstva, ker so bila na sporedu srečanja za jugoslovanski pokal. Izola je igrala v Mariboru, kjer je izgubila z Branikom 0:3. Razmeroma nizka razlika v golih ni morda posledica dobre igre Izolanov, ampak neučinkovitega napada Mariborčanov, ki so zamudili številne zrele priložnosti. Izola je le redko

kdaj prišla čez polovico igrišča, njeni napadi pa so se ustavili ob trdni obrambi nasprotnika pred kazenskim prostorom.

V nedeljo bodo Izolčani sprejeli v goste celjskega Klavivarja, ki je letos v izredni formi in je eden izmed kandidatov za naslov prvaka. Izolčani so spomladi sicer premagali Celjane, toda zdaj je položaj precej drugačen, saj so gostje boljše, domačini pa oslabiljeni. Že neodločen izid bi bil uspeh za Izolo.

Nova Gorica bo imela v nedeljo razmeroma lahek posel, saj bo sprejela v goste ljubljansko Ilirijo. Dve točki se ji tokrat ne bi smeli izmuzniti.

USPEŠEN START KOPRSKIH MLADINCEV

Po daljšem premoru so koprski mladinci-nogometarji zopet začeli borbo za osvojitve točk. Lani so osvojili II. mesto v slovenskem mladinskem prvenstvu. V primorski ligi pa so ponovno kandidirati za osvojitve prvega mesta.

Ceprav je koprsko moštvo te dni nastopilo, sicer močno pomlajeno, le z desetimi igralci proti enajstorič Izole, ki bo v nadaljnjem tekmovanju marsikateremu nasprotniku krepko prekrizala račune, je Koper zabeležil lep rezultat 3:2. Morda pa bi bila razlika v golih še večja, če bi koprski mladinci izkoristili številne lepe priložnosti in še večkrat potresli nasprotnikovo mrežo, saj so bili v obeh polčasih v premoči. Med domačimi igralci je bil najboljši Čop, med gosti pa Cendak in tudi Kovačič ni razočaral gledalcev. V. P.

Vzpon TVD Partizan Ilirska Bistrica

Moštvo Partizana iz Ilirske Bistrice je s požrtvovalno in borbeno igro uspelo priti pod sam vrh lestvice v drugi republiški ligi. Še več — nabrali so prav toliko točk kot »vropasirani« Moste, le slabša razlika v koših jih je pritisnila na drugo mesto. Vendar so si priborili možnost, da se pomerijo v kvalifikacijski tekmi s Triglavom iz Kranja za vstop v prvo republiško košarkarsko ligo. Prvo tekmo so Bistričani odločili v svojo korist z rezultatom 58:51. V soboto, 17. tega meseca, je bila povratna tek-

ma v Kranju, kjer so tekmo krivično izgubili z rezultatom 82:63 (36:40). Po odličnem startu v prvem polčasu so začeli gledalci metati kamenje na igrišče in na sodnika. Očitno je bilo, da sta bila kasneje sodnika pod vplivom podivjane publike in dosojala nemogoče prekrške v breme Bistričanov. Ta dogodek močno spominja na tekme v Karlovcu, kjer domače moštvo sploh ne more izgubiti tekme in pride tako do nerealne razvrstitve na lestvici. Moštvo Partizana iz Ilirske Bistrice je vložilo protest.

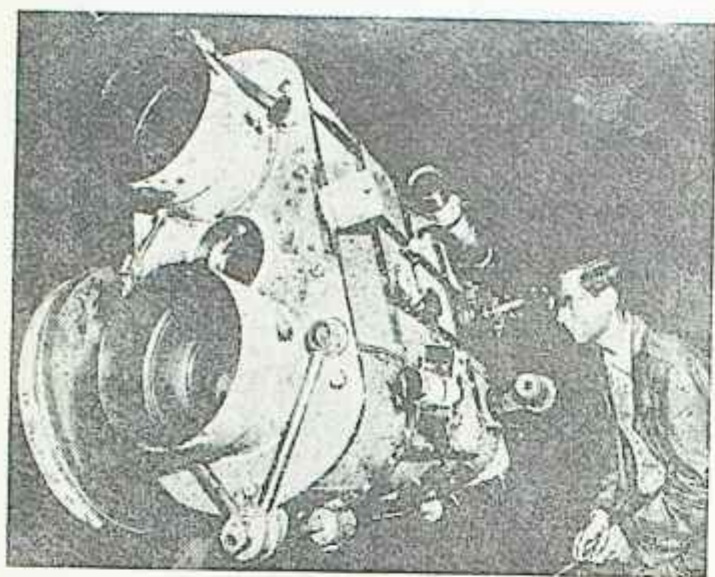
MALI ROKOMET

Visok poraz Kopra in Ajdovščine

Primorska zastopnica v republiški moški rokometni ligi sta v nedeljo gostovala v Ljubljani in Kranju. Koper je izgubil proti ljubljanskemu Odredu s 16:31, Ajdovščina pa s kranjsko Mladostjo z 18:27. Poraza smo sicer pričakovali, vendar sta nas primorska zastopnica razočarala z slabšo in neborbeno igro, saj s tako veliko razliko ne bi bilo treba izgubiti.

Pirančanke so se v nedeljo pomerile doma s Svobodo in izgubile s 5:7. Tekma je bila borbeno in polna lepih kombinacij. Domačinke so strelje vse, kar je bilo v njihovi moči,

Z mogočno optično aparaturo na gornji sliki spremljajo sovjetski učenjaki izstrelitve Sputnikov in Lunikov. Z njeno pomočjo so tudi fotografirali natrijev oblak, ki ga je Lunik II spustil med svojim letom po nekaj sto tisoč kilometrih oddaljen od Zemlje. V Sovjetski zvezi so kontrolne postaje letenja vesoljskih raket veliko bolj organizirane in gostejše nasejane kot v ZDA, čeprav morda niso postaje tehnično vse tako opremljene kakor v ZDA.

FORDOVI AVTOMOBILI

56 let so že v rabi Fordova družba je nedavno sporočila, da je od leta 1903, ko je poslala na trg svoj prvi izdelek, do danes napravila pedeset milijonov motornih vozil.

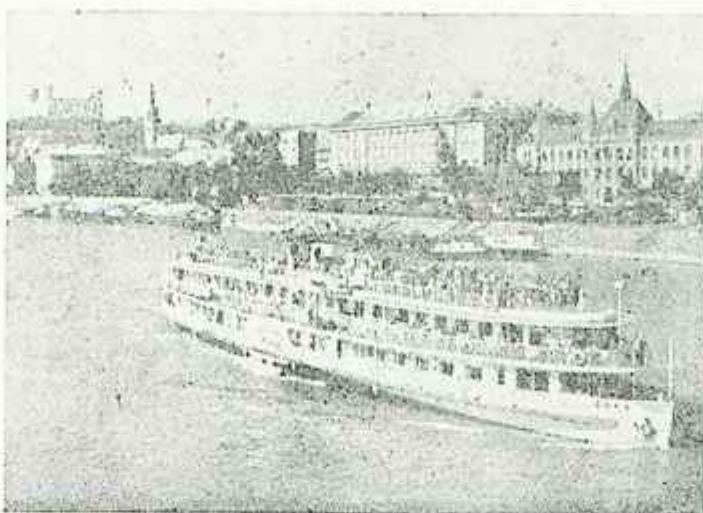
Max Conrad je bil že v svojih zrelejših letih znan kot neutruden pilot za čezoceanske polete in so mu zato rekli kar »Leteči dedek«. Že v tistih poznih letih se je tudi poročil in imel po devetih sinovih še hčerko Kernsten. Zdaj je ta stara 18 let in je svojemu očetu enaka po temperamentu in pogumu. Na sliki so vidimo, ko se v New Yorku vkrava na ladjo za Pariz, kjer namerava študirati. Izjavila pa je, da se bo naučila čimprej pilotirati in bo tudi sama vozila letalo kot njen oče, ki je zdaj že v resnici večkrat dedek.

Neki ameriški izumitelj je »pogruntal« električni aparat, ki bo gospodinjam zelo olajšal delo pri čiščenju rib. Strojček, ki ga je na sliki videti pri delu, je nekakšen bruski aparat, ki ribam brez težave posname vse luskinne in z vstavljanjem drugih priključkov opravi tudi vse ostalo delo, dokler ni riba povsem pripravljena za v ponev.

NE ZNAJO VSE ŽIVALI PLAVATI

Edina sesalec med živalstvom, ki ne znata plavati, sta žirafa in lama. Slednja je brezgrba, kot jelen visoka kamela v južnoameriškem gorovju Andi. V jezi pljuje. Odličan plavač pa je med mnogimi živalskimi tekmeči tudi naš tolsti pujssek, k čemur mu nemalo pripomore njegova maščoba.

V Češkoslovaški republiki izredno upoštevajo vodni promet. Ker nimajo morja, razvijajo ta promet predvsem na Donavi. Na sliki je videti izletniško motorno ladjo, ki iz Bratislave prevažata turiste v bližnje izletniške kraje: staro in slavno trdnjavo Devin, v Rusovici in Komarno. Češkoslovaške ladje so v glavnem novi plovni objekti, zgrajeni po načelih naj sodobnejše ladjedelske tehnike, upoštevajoč vse udobje za posadko in potnike.

V ZNAMENJU SKORPIJONA

Med 24. oktobrom in 22. novembrom se nahaja sonce v znamenju škorpiljona. Živalica s strupeno bodico se je zdeli starim narodom najprimernejše znamenje za čas, ki je s slabim vremenom prinašal koplec bolezni.

NOBENIH OKVAR AVTOPLAŠČEV

Penasta guma bo kmalu nadomeščala zrak v plaščih avtomobilskih koles. Ploskonožec ne bo več, mimo tega vozi avto na plaščih iz penaste gume bolj mehko in teče tudi ob veliki hitrosti na ovinkih bolj varno. Pri poskusu so izrezali iz plašča za pest debel kos gumijsa, pa vožnja zato ni bila nič manj ugodna in varna. Plašče bodo polnili z umetnim gumijem, ki se bo v njih preobrazil v penasto gumo. Povprečno bo treba za avto 16 kg snovi. Trenutno stane kilogram okrog 1200 dinarjev.

VELIKANSKI HLEB SIRA

Dobila ga je leta 1840 takratna angleška kraljica Victoria za poročno darilo. Mleko za ogromni hleb je dalo 750 krav.

Ledvico za brata

Ko je 23-letni John Riteris neozdravljivo zbolel na obeh ledvicah, je bil njegov brat Andrew takoj pripravljen, da mu odstopi eno svojih zdravih ledvic. Operacijo so opravili v neki bostonski bolnišnici v ZDA. Čez nekaj tednov so je bolnik vrnil popolnoma zdrav domov. Njegov primer je doslej v medicini edinstven primer, da so zdrav organ presadili z enega človeka na drugega, ne da bi to bila iden-

tična, enojajna dvojčka. Tudi John in Andrew sta dvojčka, toda ne identična. Kirurg dr. Joseph Murray, ki je dotlej izvršil že enajst takih transplantacij, je v primeru Riterisa s posebnim postopkom prebil »biološko pregrado« in ustvaril pomembno pridobitev v medicinski znanosti.

SHAKESPEAROV FESTIVAL

Ne le v njegovem rojstnem mestu Stratfordu v Srednji Angliji, tudi anglosaški svet v ZDA prireja Shakespearov festival v oregonskem mestu Ashland in to že skozi devetnajst let. Dramatikova dela prikazujejo v prvotnem stilu. Letos je tamkajšnje gledališče dobilo novo pozornico, povsem podobno onaj iz pesniške dobe. Zgrajena je po načrtih slovitiga Fortune Theatre iz leta 1599, ima dovolj prostora za igro, balkon in osrednje dele z zavesami, s čimer je omogočeno prirejanje Shakespearovih del v originalni obliki, kot je to bilo za njegovih živih dni.

KLUB ŽIVLJENJSKIH UMETNIKOV

Veselo do smeha in do užitka, da z lastnim smehom in vedrino osreči bližnjega, je v Ameriki združilo dvajset mož, žena in otrok v amaterski klub burkežev. V prostem času si izmišljajo šaljive točke in maske, ki z njimi potem nastopajo na ljudskih veseljih, javnih prireditvah in po otroških bolnišnicah, kjer navdušenemu občinstvu brezplačno kažejo sončno stran življenja. Največja radost otroških gledalcev sta očka in sinček kot burkasti par Babi in Nudi, to je Vrtoglavec in Norček.

Te dni je bil medicinski kongres v Münchenu, ki so se ga udeležili najbolj znani zdravniki iz vsega sveta. Ob tej priložnosti so sovjetski zdravniki praktično demonstrirali operacijo z novoizumljenimi spenjalnimi kleščami za spenjanje pretrganih arterij. Izumil jih je prof. dr. Pavel Androsov, primarij kirurške klinike v Moskvi, že pred nekako devetimi leti, zdaj pa so toliko izpopolnjene, da lahko služijo že pri vseh potrebnih operacijah. Vsekakor bo to povzročilo precejšnjo revolucijo v zdravniškem svetu in skoraj odstranilo nevarnost ohromelosti zaradi pretrganih arterij, zlasti nevarnost izkrvavitve, če bodo v bodoče s takimi instrumenti opremljeni že rešilni avtomobili.

Silno redko se zgodi, da bi ujeta gorila dolgo živela v kletki v kakšnem živalskem vrtu, še redkeje pa, in to je pravi čudež, da bi v ujetništvu imela žive potomce. Enkrat samkrat so imeli tak primer pred dolgimi leti v ZDA, zdaj pa se je ponovil v Baslu v Švici. V tamkajšnjem živalskem vrtu je 23. septembra letos 13-letna gorila Achilla dala življenje malemu Gomi. Oče je 10-letni Stefi. Na gornji sliki je direktor ZOO Basel dr. E. M. Lang z malim Gomom, ki je ob rojstvu tehtal komaj 1,8 kg, kar je zelo malo za to žival, ker doseže odrasla tudi do 200 kg teže. Malega Gomo morajo za zdaj hraniti s cuclem, ker kaže Achilla še premalo zanimanja zanj in za svoje materinske dolžnosti.

— S prvim prihodnji mesec bo mož mož upokojen in vam zato odpovedujem službo...

Jack London:

70

SMOKE-BELLEV

»Prisrčna hvala,« je zamrmral Čok, kakor da bi ga bil starec vabil k jedi, »prav nič nisva lačna. Saj sva kosila, preden sva odšla sem gor.«

»Pokaži mi svoje listine,« je končno rekel Dimač. Sanderson je nekaj časa brskal pod vzglavjem svojega ležišča in privlekel na dan šop dokumentov. »Vse je prav in pristno,« je rekel. »Tisti papir z velikimi pečati so mi poslali iz Ottawe. Ampak nikar ne misli, da mi je ta dokument podelila deželna uprava. Kaj še! Narodna kanadska vlada sama mi je potrdila pravico do tega stavbišča.«

»Koliko deležev si odprodal v teh dveh letih, odkar je stavbišče tvoja last?« ga je vprašal Čok.

»Kaj te pa briga?« mu je Sanderson kislo odvrnil. »Ni ga zakona, ki bi človeku branil živeti samemu na vsem stavbišču, če ga je volja.«

»Pet tisoč bi ti dal,« je rekel Dimač. Sanderson je odkmal.

»Ne vem, kateri od vaju je večji norec,« je tarnal Čok. »Dimač, stopi z menoj pred hišo, samo za trenutek! Rad bi ti nekaj povedal na uho.«

Z nejevoljo se je Dimač vdal tovariševemu prigrvarjanju.

»Ali ti še ni šinilo v glavo,« je rekel Čok, ko sta stala v snegu pred vrati, »da so tu okoli, kamor oko seže, same ničvredne pečine, strmne in drče, ki niso vredne fیکا, ki niso žive duše last in jih lahko dobiš zastoj, kadar te je blaga volja.«

»Pa niso dobre za moje nakane.«

»Zakaj ne?«

»Koliko milj prav takega sveta je tu okoli, kajne, jaz

pa po sili kupujem prav Sandersonov kos. Ali ni to čudež?«

»Skoraj bi rekel,« je pritrdil Čok.

»In prav to je moj namen,« je rekel Dimač zmagovalno. »Kakor se čudiš ti, tako se bodo čudili tudi drugi. In kadar se bodo načudili, bodo pridirjali k meni. Ne boj se, dobro poznam neko stvar, ki ji pravijo dušeslovje. Poslušaj me, Čok. Iztresel bom na Dawson tako vrečo popra, da bo izkihal iz sebe ves smeh zaradi tistih jaje, ki mu je še ostal. Molči in pojdi z menoj!«

»Oha!« ju je pozdravil Sanderson, ko sta stopila čez prag. »Misli sem, da vaju ne bom več videl.«

»Koliko je tvoja zadnja cena?« je vprašal Dimač.

»Dvajset tisoč dolarjev.«

»Deset ti jih dam.«

»Velja. Prodano. V začetku sem hotel prav toliko. Kdaj mi boš odvagal prah?«

»Jutri v Severozahodni banki. Zahtevam pa še dvoje za teh deset tisoč. Prvič, da takoj, ko prejmeš denar, odideš iz tega kraja v Forty Mile in ostaneš tamkaj do spomladi.«

»Če ni drugega... Kaj pa še?«

»V banki ti bom očitno izplačal petindvajset tisoč, pa mi boš petnajst tisoč vrnil na skrivaj.«

»Velja tudi to,« je rekel Sanderson in se obrnil k Čoku. »Ljudje so rekli, da sem norec, ker sem si osvojil stavbišče za mesto in se tukaj naselil. Pa sem vendarle deset tisočdolarski norec, kajne?«

»Klondike je poln norcev,« je godrnjal Čok. »In kadar je nekje polno norcev, mora biti nekdo med njimi srečen, pravim.«

Naslednje jutro se je izvršil zakoniti prepis Dwight Sandersonove posesti, ki naj bo odslej imenovana stavbišče za mesto Trarara,« kakor jo je Dimač krstil in kupni pogodbi. V Severozahodni banki je blagajnik odtehtal za petindvajset tisoč dolarjev zlatega prahu in ga izročil Sandersonu. Pri tem se je nabralo šest ali sedem priložnostnih gledalcev, ki so si zapomnili vsoto in prejemnika.

V naselbinah iskalecev zlata so vsi ljudje sumljivi. Če kdo kaj nenavadnega počne, sumi staro in mlado, da

je morda odkril zlato žilo. Tudi če se kdo odpravlja nad lose ali če odide zvečer iz mesta opazovat severni sij, vsi sumijo, da jih hoče prevariti. In ko je počil glas, da je taka odlična osebnost, kakor je bil Dimač, kupila od Dwighta Sandersona za petindvajset tisočdolarjev posest, ki v resnici ni bila vredna fیکا, je Dawson hotel vedeti, čemu. Kaj je imel stari Dwight Sanderson, ki je stradal sredi svojega skalovja, kar bi bilo vredno petindvajset tisoč dolarjev? Nihče ni znal odgovoriti na to vprašanje in Dawson je mrzlično pretresaval Dimačevo nerazumljivo početje.

Popoldne je bilo že povsod znano, da je štirideset ali petdeset mož opremilo svoje sani s potrebnimi in jih začasno shranilo v gostilnah ob glavni ulici. Kjerkoli se je Dimač prikazal, povsod ga je skrivaj motrilo nekoliko oči. Vsi so imeli zadevo za resno, kajti nihče izmed njegovih številnih znancev se ga ni drznil vprašati, iz kakšnega nagiba je kupil Sandersonovo posest. Pa ga tudi ni bilo človeka, ki bi se ga bil drznil podražiti z jajčno kupčijo. Tudi Čoka so zasledovali in motrili.

»Tako se mi zdi, kakor da bi bil koga ubil ali pa da bi imel črne koze,« je potožil Čok Dimaču, ko sta se srečala pred »Losjim rogom«. »Vsakdo me s strahom ogleduje in če koga ogovorim, ga spravim v zadrego. Poglej na primer tegale Vilkota Slanovca. V tla zija, a stavi, da bi vse na svetu dal za to, da bi naju mogel opazovati. Človek bi po njegovem vedenju sodil, da niti ne ve, ali naju zemlja nosi ali ne. Stavim dva kozarčka, če zdaj izgineva za vogal, kakor da se nama kam mudi, pa se za drugim vogalom obrneva, da bova trčila vanj, ki jo bo rezal, kakor da mu je zlodej za petami.«

Poskusila sta to prevaro in kakor hitro sta se skrila za drugi vogal in jo ubrala nazaj, sta zadela na Vilkota Slanovca, ki jo je z velikimi koraki kresal po njenih sledih.

Drage bralke in bralce prosimo, da blagohotno oprostijo nagajivemu tiskarskemu škrtu, ki je bil zadnjič zamešal roman in preskočil kar skoraj deset nadaljevanj, za kar smo morali zadnje ponoviti